

แผนการจัดการเรียนรู้

ประถมศึกษา

(ฉบับกลุ่ม)

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ศูนย์การศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอรัตนบุรี
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ประจำภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัตนนิคม ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดแผนการจัดการเรียนรู้แผนการ
จัดการเรียนรู้รายวิชา ตามแผนการลงทะเบียน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ หลักสูตรการศึกษานอกระบบ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาบังคับ
จำนวน ๓ วิชา ได้แก่ วิชาทักษะการเรียนรู้ (ทร ๑๑๐๐๑) วิชาภาษาไทย (พท๑๑๐๑) วิชาเศรษฐกิจพอเพียง
(ทช ๑๑๐๐๑) รายวิชาเลือกบังคับ ๑ วิชา ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ (พว ๑๒๐๑๑) ซึ่งมีรายละเอียดประกอบไป
ด้วย คำอธิบายรายวิชา ตารางวิเคราะห์เนื้อหา แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา และบันทึกหลังการสอน ในการจัด
ทาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ฉบับนี้ ได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างดียิ่งจาก ผู้บริหาร ข้าราชการ ครู
อาสาสมัครฯ ครู กศน.ตำบล ครู ศรช. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดกิจกรรมการเรียนรู้
ครบถ้วนตามตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร ข้าราชการครู ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้สอน
เสริมในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็น
ประโยชน์สำหรับผู้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัตนนิคม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายภาคเรียน	๑
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑ ปฐมนิเทศนักศึกษา กศน.อำเภอคีรีรัฐนิคม ๒/๒๕๖๒	๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การจัดการความรู้	๑๖
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๓ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การจัดการความรู้	๒๖
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๔ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การจัดการความรู้	๓๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๕ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การคิดเป็น	๔๓
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๖ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การวิจัย	๕๐
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๗ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การวิจัย	๕๗
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๘ วิชาภาษาไทย : การอ่าน	๖๘
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๙ วิชาภาษาไทย : การเขียน	๗๔
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๐ วิชาภาษาไทย : หลักการใช้ภาษา	๗๙
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๑ วิชาภาษาไทย : วรรณคดี วรรณกรรม	๘๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๒ วิชาภาษาไทย : ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ	๙๑
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๓ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง: เศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๐
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๔ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง: ครอบครัวยุคพอเพียง	๑๐๘
แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๕ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง: บัญชีครัวเรือน	๑๑๗

สารบัญ

เรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๖ วิชาวัสดุศาสตร์ : การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ
 แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๗ วิชาวัสดุศาสตร์ : การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ
 แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๘ วิชาวัสดุศาสตร์ : การจัดการและการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว
 แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๙ วิชาวัสดุศาสตร์ : การจัดการและการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว
 แผนการจัดการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒๐ สอบปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

หน้า

๑๒๗
 ๑๓๕
 ๑๔๗
 ๑๕๒
 ๑๕๗

คณะผู้จัดทำ

๑๖๐

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายภาคเรียน ระดับประถมศึกษา
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กศน. ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑.		๑.ปฐมนิเทศ/ชี้แจงการเรียนรู้ ๒.ชี้แจงหลักสูตร/วิธีการ/การจัดการเรียนการสอน ๓.ชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร กศน. ๔.การพบกลุ่ม/การวัดผล/เป้าหมาย ๕.การเรียนรู้แบบบูรณาการ ๖.โครงการ จุดเน้น นโยบายของสถานศึกษา	กศน.อำเภอบาง	- โครงการ - บรรยายให้ความรู้	- กศน.อำเภอบาง	
๒.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การจัดการความรู้	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๓.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การจัดการความรู้	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๔.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การจัดการความรู้	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๕.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การคิดเป็น	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๖.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การวิจัย	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๗.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาทักษะการเรียนรู้เรื่อง การวิจัย	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	
๘.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเรื่อง การอ่าน	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน.ตำบล	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๙.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียน	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๐.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง หลักการใช้ภาษา	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๑.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง วรรณคดี วรรณกรรม	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๒.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาไทยกับการ ประกอบอาชีพ	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๓.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๔.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ครอบครัวพอเพียง	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๕.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง บัญชีครัวเรือน	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๖.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเลือกใช้และ ผลกระทบจากการใช้วัสดุ	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๗.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเลือกใช้และ ผลกระทบจากการใช้วัสดุ	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑๘.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การจัดการและกำจัด วัสดุที่ใช้แล้ว	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๑๙.		จัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การจัดการและกำจัด วัสดุที่ใช้แล้ว	- กศน.ตำบล	- บรรยายให้ ความรู้ - กิจกรรมกลุ่ม	- ครู กศน. ตำบล	
๒๐.		สอบปลายภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๒	- สนามสอบ ตามที่ กำหนด	- แบบทดสอบ	- ผอ.กศน. อำเภอ ศรีรัฐนิคม - ครู กศน. ตำบล	

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา (ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่)
ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
๑.		ปฐมนิเทศนักศึกษา กศน.อำเภอศีร์ชฐนิคม ภาคเรียนที่ ๒ ปี การศึกษา ๒๕๖๒	๑.การปฐมนิเทศนักศึกษา กศน. อำเภอศีร์ชฐนิคม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ๒.การใช้หลักสูตรสถานศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ๓.กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ๔.วิธีการจัดกระบวนการเรียน การสอน ๕.การเทียบโอนผลการเรียน ๖.การวัดผลประเมินผล ๗.การจบหลักสูตร ๘. คุณธรรม จริยธรรม ๑๑ ประการ	๑.แนะนำสถานศึกษา - คณะครู กศน.อำเภอศีร์ชฐนิคม - กศน.ตำบล ๒.ชี้แจงการจัดการเรียนหลักสูตร สถานศึกษา นอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ - หลักสูตรของ หลักสูตร - จุดมุ่งหมายของหลักสูตร - ระดับการศึกษา - สาระการเรียนรู้ ๓.การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ ๔.วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ - การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม - การเรียนรู้ ด้วยตนเอง - การเรียนรู้โดยการสอน เสริม ๕.การเทียบโอนผลการเรียน ๖.การวัดผลประเมินผล ๗.การจบหลักสูตร	- คู่มือนักศึกษา - แผ่นพับ/ ประชาสัมพันธ์	- การสังเกต - การมีส่วนร่วม

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีรีรัฐนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๒

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชาทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๐๑ จำนวน ๕ หน่วยกิต

กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานการเรียนรู้

๑. ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
๒. รู้จัก เห็นคุณค่า และใช้แหล่งเรียนรู้ถูกต้อง
๓. เข้าใจความหมาย กระบวนการชุมชนปฏิบัติการและทำตามกระบวนการจัดการความรู้ชุมชน
๔. ความสามารถในการอธิบายปรัชญาคิดเป็น และทักษะในการใช้กระบวนการคิดเป็นในการแก้ปัญหา
๕. เข้าใจความหมาย เห็นความสำคัญ และปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการหาความรู้ ความจริง

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๑.	๑. รู้เข้าใจความหมาย ตระหนักและเห็นความ สำคัญของการเรียนรู้ด้วย ตนเอง ๒. สามารถกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๓. มีทักษะพื้นฐานทาง การศึกษาหาความรู้ ทักษะ การแก้ปัญหาและเทคนิคใน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ๔. สามารถอธิบายปัจจัย ที่ทำ ให้การเรียนรู้ด้วยตนเอง ประสบความสำเร็จ	๑. ความหมาย ความสำคัญของ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ๒. การกำหนดเป้าหมายและวาง แผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๓. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษา หาความรู้ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วย ตนเอง (การอ่าน การฟัง การ สังเกต การจำ และการจดบันทึก) ๔. เจตคติ/ปัจจัย ที่ทำให้การ เรียนรู้ด้วยตนเองประสบ ความสำเร็จ (การเปิดรับโอกาส การเรียนรู้ การคิดริเริ่มและ เรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้าง แรงจูงใจการสร้างวินัยในตนเอง การคิดเชิงบวกความคิดสร้างสรรค์ ความรักในการเรียน การใฝ่รู้ใฝ่ เรียน และความรับผิดชอบ)	✓ ✓ ✓ ✓			

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๓.	๓. สามารถใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๔. สามารถจัดการความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ๕. สามารถสร้าง พัฒนาความรู้(นวัตกรรม) ๖. สามารถใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่องค์ความรู้	ยอดความรู้พัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม/ สรุปลองค์ความรู้ของกลุ่ม/จัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้) ๓. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง (ระดับปัจเจก) ๓.๑ กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม ๓.๒ เสาะแสวงหาความรู้ ๓.๓ ประยุกต์ใช้ความรู้ ๓.๔ แลกเปลี่ยนความรู้ ๓.๕ พัฒนาความรู้/ยกระดับความรู้/ ต่อยอดความรู้ ๓.๖ สรุปลองค์ความรู้ ๓.๗ จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง) กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS) ๑. รูปแบบของ COPS ที่ใช้ในการจัดการความรู้ ๒. การทำ COPS เพื่อจัดการความรู้ ๒.๑ บันทึกการเล่าเรื่อง ๒.๒ บันทึกชุมชนความรู้ ๒.๓ บันทึกแก่นความรู้		✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
	หมายและความสำคัญของการคิดเป็นที่เชื่อมโยงจาก ความเชื่อพื้นฐานทาง การศึกษาผู้ใหญ่ และ การศึกษานอกระบบ/ การศึกษาตามอัธยาศัย ๓. เขียนผังกระบวนกรคิด แก้ปัญหา ตามแนวทางของ คนคิดเป็น ๔. อธิบายเสนอแนวทางการ แก้ปัญหาตามกระบวนกรคิด เป็นจากกรณีตัวอย่างที่ กำหนดได้อย่างมีข้อมูล เพียงพอ ๕. ทำแบบฝึกหัดการแก้ ปัญหาด้านกระบวนกรคิด เป็นที่กำหนดให้ได้คล่อง	๑.๒ ความสุขของคนจะเกิดขึ้นก็ ต่อเมื่อมีการปรับตัวเองและ สิ่งแวดล้อมให้เข้าหากันอย่างผสม กลมกลืนจนเกิดความพอดี ๑.๓ สภาวะแวดล้อมในสังคม เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำ ให้เกิดปัญหา เกิดความทุกข์ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจอยู่ ตลอด ๑.๔ เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดทุกข์ ก็ต้องหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งการ แก้ปัญหาที่เหมาะสมต้อง มีข้อมูลประกอบการคิด การ ตัดสินใจอย่างน้อย ๓ ประการ คือ ข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลด้าน ตนเอง ข้อมูลด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ๑.๕ เมื่อได้ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลและได้ร่ตรง ข้อมูลอย่างรอบคอบ ทั้ง ๓ ด้าน จนมีความพอใจแล้วก็ พร้อมที่จะรับผิดชอบการ ตัดสินใจที่เกิดความพอดี ความสมดุลระหว่างชีวิตกับ ธรรมชาติอย่างสันติสุข ๒. ประชัญคิดเป็น ๒.๑ ความหมาย ๒.๒ ความสำคัญ ๒.๓ คำที่เกี่ยวข้อง	✓			

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
		๒.๔ การเชื่อมโยงความเชื่อ พื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบ กับ ปรัชญาคิดเป็น ๓. กระบวนการและขั้นตอนการ แก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น ๓.๑ ทุ๊กซ์/ปัญหาที่ปรากฏ ๓.๒ ศีลธรรมเหตุของทุ๊กซ์ ปัญหา โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูล วิชาการ ข้อมูลตนเอง และข้อมูลทาง สังคมสิ่งแวดล้อม ให้รู้ลักษณะ เบื้องต้นของข้อมูลทั้ง ๓ ประการ และเปรียบเทียบความแตกต่าง ของข้อมูลต่างๆ อย่างง่ายๆ ได้ ๓.๓ กำหนดทางเลือกในการดับ ทุ๊กซ์/ปัญหา และเลือกแนวทางที่ เหมาะสม ๓.๔ ดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อการ ดับทุ๊กซ์ ๓.๕ ประเมินผลการดำเนินงาน หากมีผล เป็นที่พอใจก็จะเกิดสันติสุข ถ้ายัง ไม่พอใจก็จะย้อนกลับไปพิจารณา สาเหตุทุ๊กซ์หรือปัญหาใหม่และ แสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมอย่าง พอเพียงจนพอใจกับการ ตัดสินใจของตนเอง		✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหาง่าย ด้วยตนเอง (กต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหายาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
		๔. กรณีตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อฝึกทักษะการคิดเป็น ด้วย กระบวนการแก้ปัญหาอย่างคน คิดเป็น	✓			
๕.	๑. รู้เข้าใจความหมายและ ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย ๒. วิเคราะห์และกำหนด ปัญหาหรือสิ่งที่อยากรู้/ ต้องการทราบคำตอบ ๓. รู้เข้าใจกระบวนการและ ขั้นตอนการวิจัย ๔. ฝึกปฏิบัติการสังเกต ปัญหา การระบุปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปข้อมูลและการ เขียนรายงานการวิจัย อย่างง่าย	๑. วิจัยคืออะไร ทำไมต้องรู้เรื่อง การวิจัย (ความหมายและความ สำคัญของการวิจัย) ๑.๑ ความหมายของการวิจัย ๑.๒ ความสำคัญและประโยชน์ ของการวิจัย ๒. ทำวิจัยอย่างไร (กระบวนการ และขั้นตอนการวิจัย) ๒.๑ คำถามที่ต้องการคำตอบคือ อะไรปัญหาที่ต้องการทราบจาก การวิจัยคืออะไร (การระบุปัญหา การวิจัย) ๒.๒ คาดเดาคำตอบว่าอย่างไร กำหนดแนวคำตอบเบื้องต้น (สมมติฐาน) ๒.๓ วิธีการหาคำตอบที่ต้องการ รู้/แหล่งคำตอบ/การรวบรวม คำตอบ (การเก็บรวบรวมข้อมูล/ เครื่องมือการวิจัย) ๒.๔ ตอบคำถามที่สงสัยว่า อย่างไร(การวิเคราะห์ข้อมูล/สรุป ผลการวิจัย) ๓. เขียนอย่างไร ให้คนอ่านเข้าใจ (การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย) ๓.๑ ความเป็นมา/ความสำคัญของ เรื่องที่ทำวิจัย	✓ ✓		✓	

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
		๓.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย ๓.๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ๓.๔ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ๓.๕ วิธีดำเนินการวิจัย ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล ๓.๗ สรุปผลและข้อเสนอแนะ ๓.๘ เอกสารอ้างอิง				

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
 ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๒.		๒. รู้เข้าใจกระบวนการจัดการความรู้	๑. กระบวนการจัดการความรู้ (กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ระบุความรู้/กำหนดความรู้ที่ต้องการใช้/การแสวงหาความรู้/สรุพอค์ความรู้ปรับปรุง ดัดแปลงให้เหมาะสมต่อการใช้งาน/ ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตนแลกเปลี่ยนความรู้/รวมกลุ่มปฏิบัติการต่อ	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ระบุความรู้/กำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ - สรุพอค์ความรู้ปรับปรุง ดัดแปลงให้เหมาะสมต่อการใช้งาน - ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตนแลกเปลี่ยนความรู้	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			ยอดความรู้พัฒนา ขอบข่ายความรู้ของ กลุ่ม/ สรพองค์ ความรู้ของกลุ่ม/จัดทำ สารสนเทศ เผยแพร่ ความรู้)	โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และ เฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและ แสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครู มอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบ งาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๒
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

*****

กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตัวเอง การจัดการความรู้เป็นสิ่งที่เริ่มต้นที่คน เพราะความรู้เป็นสิ่งที่เกิดมาจากคน มาจาก กระบวนการเรียนรู้การคิดของคน คนจึงมีบทบาททั้งในแง่ของผู้สร้างความรู้ และเป็นผู้ใช้ความรู้ ซึ่งถ้าจะมองภาพกว้างออกไปเป็นครอบครัว ชุมชน หรือแม้แต่ในหน่วยงาน ก็เห็นได้ว่าทั้งครอบครัว ชุมชน หน่วยงานล้วนประกอบขึ้นมาจากคนหลายๆ คน ดังนั้นหากระดับปัจเจกบุคคลมีความสามารถในการจัดการความรู้ย่อมส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความรู้ของกลุ่มด้วย

วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการจัดการความรู้ด้วยตนเอง คือ ให้ผู้เรียนได้เริ่มกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การเริ่มคิด คิดแล้วลงมือปฏิบัติและเมื่อปฏิบัติแล้วจะเกิดความรู้จากการปฏิบัติซึ่งผู้ปฏิบัติจะจดจำทั้งส่วนที่เป็นความรู้ฝังลึกและความรู้ที่เปิดเผย มีการบันทึกความรู้ในระหว่างเรียนรู้กิจกรรมหรือ โครงการลงในสมุดบันทึก ความรู้ปฏิบัติที่บันทึกไว้บนรูปแบบต่างๆ จะเป็นประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นในการนำไปปฏิบัติแก้ไขปัญหาที่ชุมชนประสบอยู่ให้บรรลุเป้าหมาย และ ขั้นสุดท้ายคือ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาปรับปรุงสิ่งที่กำลังเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ย้อนดูว่าในกระบวนการเรียนรู้นั้น มีความบกพร่องในขั้นตอนใด ก็ลงมือพัฒนาตรงจุดนั้นให้ดี

การจะเรียนรู้ได้นั้น ผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความสามารถและมีทักษะในการจัดการความรู้ด้วยตนเองให้มีความรู้ที่สูงขึ้น ซึ่งสามารถฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ได้ดังนี้

ฝึกสังเกต ใช้สายตาและหูเป็นเครื่องมือการสังเกตจะช่วยให้เข้าใจในเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นๆ

ฝึกตั้งคำถาม คำถามจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเข้าถึงความรู้ได้ เป็นการตั้งคำถามให้ ตนเองตอบ หรือจะให้ใครตอบก็ได้ ทำให้ได้ขยายขอบข่ายความคิด ความรู้ ทำให้รู้สึกและรู้จักกว้างยิ่งขึ้นไปอีก อันเนื่องมาจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าในคำถามที่สงสัยนั้น คำถาม ควรจะถามว่า ทำไม อย่างไร ซึ่งเป็นคำถามระดับสูง

ฝึกแสวงหาคำตอบ ต้องรู้ว่า ความรู้หรือคำตอบที่ต้องการนั้น มีแหล่งข้อมูลให้ค้นคว้าได้จากที่ไหนบ้าง เป็นความรู้ที่อยู่ในห้องสมุด ในอินเทอร์เน็ต หรือเป็นความรู้ที่อยู่ในตัวคนที่ต้องไปสัมภาษณ์ ไปสกัดความรู้ออกมา เป็นต้น

ฝึกบันทึก จะบันทึกแบบจดลงสมุด หรือเป็นภาพ หรือใช้เครื่องมือบันทึกใดๆ ก็ได้ต้องบันทึกไว้ บันทึกให้ปรากฏร่องรอยหลักฐานของการคิด การปฏิบัติ เพื่อการเข้าถึงและการเรียนรู้ของบุคคลอื่นด้วย

ฝึกการเขียน เขียนงานของตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของตนเองและผู้อื่น งานเขียน หรือข้อเขียนดังกล่าวจะกระจายไปเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นในสังคมที่มาอ่านงานเขียน

ตัวอย่างการจัดการความรู้ด้วยตนเอง

“เกษตรประณีต” ทางเลือกที่ถูกต้องของคุณพ่อจันทร์ที่

เมื่อก่อนทำเกษตรเชิงเดี่ยวทำนาอย่างเดียว พอฝนแล้ง นาไม่มีข้าวก็ไม่มีรายได้จะซื้อข้าว ปลา อาหารก็ต้องติดหนี้เขาเคยเป็นหนี้พวกนายทุนถึงแสนกว่าบาทจ่ายดอกเบี้ยวันละ ๑๑๔ บาท กลุ่มใจมากไม่มีทางออก ต้องจากครอบครัวไปขายแรงงานที่มาเลเซีย ได้เงินกลับมาแสนกว่าบาท เอาไปไถ่ที่นาคืนแต่เครื่องมือทำนาไม่มีแล้ว ต้องกู้เงินมาซื้อเครื่องมือแล้วก็ขาดทุนเหมือนเดิม เลยมานั่งคิดกันในครอบครัวว่าสิ่งที่กำลังทำมันไม่ใช่ คนที่เขาไม่เป็นหนี้คนที่เขามีความสุข เขาทำยังงั้นกัน ไปดูงานที่ไร่ ดูการใช้ชีวิตของพ่อผายสร้อยสระกลางที่จังหวัดบุรีรัมย์ก็เห็นว่าเขา มีกินมีเก็บเพราะทำเกษตรแบบผสมผสาน

คุณพ่อจันทร์ ที่จึงเริ่มต้นด้วยการสร้างแหล่งน้ำบนที่ดินของตนเอง ซึ่งตอนนั้นไม่มีเงินจ้างรถขุดดิน ต้องใช้สองมือของคนทั้งครอบครัวช่วยกันขุด “ช่วยกันขุดทั้งบ้านขุนตอนกลางวัน ถ้าคืนไหนเดือนหงายก็ขุด ตอนกลางคืนด้วยเราไม่มีเงินแต่มีแรงมีความตั้งใจอยากให้ครอบครัวอยู่รอด พอ ๓ เดือนก็ได้บ่อน้ำสำหรับเริ่มต้นทำเกษตรประณีตหรือเกษตรแบบผสมผสาน เริ่มจากที่ดินแ่งงานขุดบ่อเลี้ยงปลา ปลูกผักสวนครัว ไม้ผลไม้ยืนต้นพืช ผักสวนครัวผลไม้และปลา พอกินทั้งบ้านแล้วยังเหลือพอแจกจ่ายพี่น้องสร้างความรักใคร่ กลมเกลียวในชุมชน”

คุณพ่อจันทร์ ที่บอกว่า“ตอนทำเกษตรเชิงเดี่ยวใช้ปุ๋ยเคมีดินเลวลงทุกวัน ค่าใช้จ่ายสูง ราคาผลผลิตก็ผันผวนตามตลาด ตอนทำเกษตรประณีตไม่ใช้ยาฆ่าแมลงใช้ปุ๋ยคอกราคาถูกแถม ดินยังดีขึ้นด้วยทำมา ๔ ปีแล้ว จากงานกลายเป็นทำเต็มพื้นที่ ๒๒ ไร่ แบ่งเป็นปลูกข้าว ๑๐ ไร่ ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นพืชผักสวนครัว ๕ ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยห้องน้ำและทำศูนย์อบรมปราชญ์ชาวบ้าน อีก ๒ ไร่”

นอกจากผลตอบแทนที่เป็นพืชผลและรายได้แล้วเกษตรประณีตยังให้ผลตอบแทนเป็นความอบอุ่นของครอบครัวอีกด้วย เมื่อก่อนลูกหลานเรียนจบก็ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ได้เงินเดือน หมื่นกว่าบาท แต่ไม่มีเหลือก็เริ่มหันกลับมามองว่าพ่อจันทร์ ที่ใช้ชีวิตอย่างไรทำอย่างไรจึงมีเงิน เหลือเก็บปี ละเป็นแสนทั้งๆ ที่ไม่มีเงินเดือนเลยพากันกลับบ้านแล้ว ช่วยกันทำงานในไร่ “

เกษตรประณีตทำให้ครอบครัวได้อยู่ด้วยกันมีอยู่มีกินมีเก็บและมีสุขภาพดี ถ้าเกษตรกรทำได้อย่างนี้ทุกคนหายจนแน่นอน ผมลองมาแล้วขุดบ่อมาเองกับมือรู้ดีว่าทำได้ขอแค่ใจสู้และตั้งใจจริง คนที่ล้มเหลวก็เพราะไม่สู้หยุดก่อนสำเร็จ ใจร้อนอยากเห็นผลเร็วๆ หลักของเกษตรประณีตคือทำแบบค่อยเป็นค่อยไป ตามกำลังของตน อย่าคิดใหญ่เกินตัว เน้นเก็บเล็กผสมน้อยทำแบบน้ำซึมบ่อทราย ที่สำคัญงานแบบยืดความสุขและความพอเพียงเป็นที่ตั้ง อย่ายึดที่ตัวตนแล้วจะพบกับความสุขที่ยั่งยืน”

การจัดการความรู้ด้วยตนเอง ของคุณพ่อจันทร์ที่ประทุมภา

วัย ๖๙ ปีปราชญ์ชาวบ้านแห่งตำบลตลาดไทรอำเภอชุมพวงจังหวัดนครราชสีมา

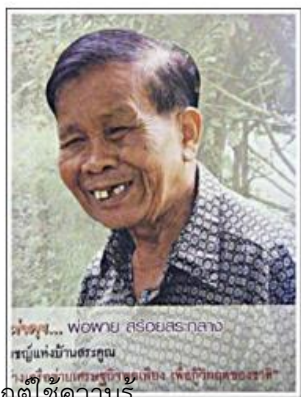
การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็น หรือสำคัญต่องานและกิจการ

การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็น คือ การค้นหาความรู้เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ดังเช่นพ่อจันทร์ที่ประทุมภา มีปัญหาจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว อาศัยฝนอย่างเดียวในการทำงาน เมื่อฝนแล้งไม่มีน้ำทำให้ทำนาไม่ได้ไม่มีรายได้และเป็นหนี้สินนายทุน จึงหาแนวทางใหม่ในการทำการเกษตรความรู้ หลักที่จำเป็นของพ่อจันทร์ที่คือการทำเกษตรประณีต หรือทำเกษตรผสมผสาน

การเสาะแสวงหาความรู้

เมื่อได้ระบุน้ำความรู้ที่ต้องการแล้ว ก็ดำเนินการเสาะแสวงหาความรู้โดยจำเพาะเจาะจงใช้วิธีการหาความรู้ให้ลึกซึ้งจากผู้มีประสบการณ์โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คิด วิเคราะห์เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง เกิดเป็นความรู้ใหม่หรือความรู้เดิมเพิ่มขึ้น

พ่อจันทร์ที่ ประทุมภา ได้เสาะแสวงหาความรู้เรื่องการทำเกษตรประณีต หรือเกษตรผสมผสาน จากพ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดบุรีรัมย์เพราะเห็นว่าพ่อผาย มีกิน มีเก็บ เพราะทำงานเกษตรแบบผสมผสาน เป็นการเสาะแสวงหาความรู้โดยจำเพาะเจาะจง

พ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้าน
นักจัดการ จ.บุรีรัมย์

การประยุกต์ใช้ความรู้

เมื่อเสาะแสวงหาความรู้และรู้ว่าความรู้ที่ต้องการนั้นอยู่ที่ไหน พ่อจันทร์ที่ ประทุมภา ได้ไปศึกษาหาความรู้จากพ่อผาย สร้อยสระกลาง เมื่อเข้าใจในหลักการจัดการพื้นที่เพื่อทำการเกษตรแบบผสมผสานแล้ว ได้วางแผนที่จัดการในพื้นที่ของตนเอง นั่นคือเกิดความคิดในการประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อมของตนเอง

พ่อจันทร์ที่ประทุมภา บนที่นาของตนเอง

การแลกเปลี่ยนความรู้

นอกจากแลกเปลี่ยนความรู้การทำนาแบบผสมผสานกับพ่อผายแล้ว พ่อจันทร์ที่ ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรอื่นๆ ที่มีความสนใจเรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบผสมผสานจัดพื้นที่สำหรับ การอบรมให้ความรู้กับผู้ที่สนใจ โดยการเป็นวิทยากรให้ความรู้

การพัฒนาความรู้ยกระดับความรู้และการต่อยอดความรู้

ในการจัดการความรู้ของพ่อจันทร์ที่ ประทุมภา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำเกษตรประณีต หรือ เกษตรผสมผสาน ทำให้พ่อจันทร์ที่ มีการพัฒนาความรู้และยกระดับความรู้ นั่นคือมีความรู้เรื่องการทำเกษตร ประณีต และเมื่อนำความรู้จากการปฏิบัติไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรผู้อื่น ซึ่งเกษตรกรในหมู่บ้านก็ดี หรือเกษตรกรที่มาศึกษาดูงานก็ดี ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น เป็นการต่อยอดความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อยกระดับความรู้ของ พ่อจันทร์ที่ จึงมี ๓ รูปแบบ คือ

๑. การยกระดับความรู้โดยเคลื่อนความรู้ระหว่างคนกับความรู้ที่อยู่ในกระต๊อ นั่นคือ พ่อจันทร์ที่ เรียนรู้จากการอ่านหนังสือ บทความ บันทึกผ่านเรื่องราวที่ผู้ปฏิบัติงานได้บันทึกจากเรื่องเล่าแห่ง ความสำเร็จ การถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานบนกระต๊อเป็นการยกระดับความรู้ของบุคคลจากการศึกษาด้วยตนเอง ผ่านกระต๊อหรือสื่ออื่นๆ

๒. การยกระดับความรู้โดยเคลื่อนความรู้ระหว่างคนกับคน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยเฉพาะคนที่มึนมองหรือวิธีคิดที่แตกต่างกันจะเป็นลักษณะของการเติมเต็มความรู้และต่อยอด ความรู้ ให้แก่กันและกัน

ในการพัฒนาความรู้ยกระดับความรู้เพื่อให้เกิดการต่อยอดความรู้ นั้นความรู้จะเปลี่ยนสถานภาพ สลับกันไปตลอดเวลา บางครั้งความรู้ที่ชัดแจ้งซึ่งอยู่ในกระต๊อหรือสื่ออื่นๆ ก็แปรสภาพเป็นความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคลและบางครั้งความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคลก็แปรสภาพเป็นความรู้ชัดแจ้ง นั่นคือมีการถ่ายทอด ความรู้ออกมาและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้คนอื่นได้ศึกษา

การสรุปองค์ความรู้

เกษตรกรส่วนใหญ่มักเริ่มต้นด้วยการทำเกษตรเชิงเดี่ยว แต่สุดท้ายก็พบว่า “เกษตร ประณีต” คือ ทางเลือกที่ใช่และถูกต้องที่สุด เช่นเดียวกับคุณพ่อจันทร์ที่ ประทุมภา ราษฎ์ชาวบ้านท่านหนึ่งแห่ง เมือง โคราซ

การทำเกษตรประณีต หลักสำคัญคือ “การออม” แต่ไม่ใช่การออมที่ใช้เงินเป็นตัวตั้ง หากแต่เป็นการ ออมทรัพยากรธรรมชาติเริ่มจาก ออมน้ำ ต้องขุดบ่อรอบพื้นที่หรือขุดสระบาดาล ต่อมาคือ ออมความสมบูรณ์ ของดิน ไม่เปิดหน้าดิน ไม่ทำลายไส้เดือนดิน ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงหรือปุ๋ยเคมีใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักชีวภาพ นอกจากนั้นก็ต้องออมสัตว์เลี้ยงกึ่ง หอย ปู ปลา ไก่ในสระที่ขุด เลี้ยงเป็ด ไก่ โค กระบือ และสุดท้ายออมต้นไม้ ต้องปลูกพืชให้หลากหลายแบ่งพื้นที่นาข้าว ทำโรงเพาะเห็ด ปลูกพืชสวนครัวไว้ บริโภคแจกจ่ายและไว้ขายโดย พืชที่ปลูกไว้ขาย ต้องมีมากกว่า ๑๐ ชนิด และปลูกไม้ดอกเพื่อความสดชื่น ปลูกพืชสมุนไพรไว้รักษาโรค

การทำเกษตรประณีตมีความแตกต่างจากเกษตรเชิงเดี่ยวดังนี้

ความหมาย

เกษตรเชิงเดี่ยว : ปลูกพืชชนิดเดียวกันทั้งหมดเต็มพื้นที่

เกษตรประณีต : ปลูกพืชหลากหลายชนิด

และแบ่งพื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์และสร้างแหล่งน้ำ

รายได้

เกษตรเชิงเดี่ยว : มีรายได้ทางเดียวจากพืชชนิดเดียวที่ปลูก

เกษตรประณีต : มีรายได้หลายทางและมีรายได้ทุกวัน

ความเสี่ยง

เกษตรเชิงเดี่ยว : มีความเสี่ยงสูงราคาพืชผลผันแปรตามตลาด

เกษตรประณีต : มีความเสี่ยงเป็นศูนย์

เพราะถ้าผลผลิตชนิดใดราคาตกก็ยังมีพืชผลชนิดอื่นแทน

และยังไ้ก็ไม่อดตายเพราะมีพืชผักสวนครัวและปลาไว้กิน ทุกวัน

ความสุข

เกษตรเชิงเดี่ยว : ถ้าปลูกมันแล้วมันได้ราคาก็มีความสุข

ถ้ามันราคาตกก็ไม่มีความสุข

สรุปคือถ้ากำไรถึงจะมีสุขเมื่อไหร่ที่ขาดทุนก็ทุกข์ทันที

เกษตรประณีต : มีความสุขอย่างยั่งยืน มีกิน มีเก็บ

ชื่นใจเมื่อเห็นพืชผลออกการได้กินอาหารปลอดภัย

ได้ออกกำลังกายร่างกายแข็งแรง

การจัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาเอง

สารสนเทศ คือ ข้อมูลต่างๆ ที่ผ่านการกลั่นกรองและประมวลผลแล้วบวกกับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญที่สะสมมาเรามีการจัดเก็บหรือบันทึกไว้พร้อมในการนำมาใช้งาน

การจัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง

ในการจัดการความรู้ จะมีการรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติขึ้นมากมาย การจัดทำสารสนเทศจึงเป็นการสร้างช่องทางให้คนที่ต้องการใช้ความรู้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้และ ก่อให้เกิดการแบ่งปันความรู้กันอย่างเป็นระบบ ในการจัดเก็บเพื่อให้ค้นหาความรู้คือได้ง่ายนั้น ต้องกำหนดสิ่งสำคัญ ที่จะเก็บไว้เป็นองค์ความรู้และต้องพิจารณาถึงวิธีการในการเก็บรักษาและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามต้องการ การจัดทำสารสนเทศเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดบันทึกเป็นตัวอักษร การจัดทำเป็นใบความรู้การบันทึกเสียงการบันทึกวิดีโอ เป็นต้น

ใบงานครั้งที่ ๒
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

*****

ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง และเขียนแผนการพัฒนาตนเอง ส่งครูผู้สอน ดังนี้

๑. ปัญหาของผู้เรียนคืออะไร ทำไมถึงเกิดปัญหานั้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ความรู้หลักที่จำเป็นของผู้เรียน คืออะไร ใช้แก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ผู้เรียนมีวิธีแสวงหาความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้อื่นที่ไหน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปแก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๓

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
 ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๓.		๓. สามารถใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	๓. กระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง (ระดับปัจเจก) ๓.๑ กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม ๓.๒ เสาะแสวงหาความรู้ ๓.๓ ประยุกต์ใช้ความรู้ ๓.๔ แลกเปลี่ยนความรู้ ๓.๕ พัฒนาความรู้/ยกระดับความรู้/ ต่อยอดความรู้ ๓.๖ สรุปลองความรู้ ๓.๗ จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - กำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องานหรือกิจกรรม / เสาะแสวงหา / ประยุกต์ / และเปลี่ยน / พัฒนา / ยกระดับ / ต่อยอด - กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS)	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม (ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ :COPS) ๑. รูปแบบของ COPS ที่ใช้ในการจัดการความรู้ ๒. การทำ COPS เพื่อจัดการความรู้ ๒.๑ บันทึกการเล่าเรื่อง ๒.๒ บันทึกชุมชนความรู้ ๒.๓ บันทึกแก่นความรู้ ๓. บันทึก จัดเก็บ เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ต่อไป	โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๓
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

*****

กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่ม

ในชุมชนมีปัญหาซับซ้อนที่คนในชุมชนต้องร่วมกันแก้ไขการจัดการความรู้จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์การรวมกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือร่วมมือกันพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เรียกว่า “กลุ่มปฏิบัติการ” บุคคลในกลุ่มจึงต้องมีเจตคติที่ดีในการแบ่งปันความรู้ นำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาจากกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

กระบวนการจัดการความรู้ด้วยการปฏิบัติการกลุ่มจะทำให้บุคคลในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานร่วมกันเป็นความรู้ที่บุคคลเคยประสบผลสำเร็จมาแล้วและเมื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจะเป็นการยกระดับความรู้ให้กับคนที่ไม่รู้และคนที่รู้บางส่วน แล้วจะเกิดการต่อยอดความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

บุคคลและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

ในการจัดการความรู้ด้วยวิธีการรวมกลุ่มปฏิบัติการเพื่อต่อยอดความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อดึงความรู้ที่ฝังลึกในตัวบุคคลออกมาแล้วสกัดเป็นชุมชนความรู้หรือองค์ความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานนั้นต้องมีบุคคลที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบรรยากาศของการมีใจในการแบ่งปันความรู้รวมทั้งผู้ที่ทำหน้าที่กระตุ้น ให้น้องอยากที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน บุคคลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีดังต่อไปนี้

“คุณเอื้อ” ชื่อเต็มคือ “คุณเอื้อระบบ” เป็นผู้ในระดับสูงขององค์กร ทำหน้าที่สำคัญคือ

๑) ทำให้การจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติขององค์กร

๒) เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรเป็น “ผู้นำ” ในการพัฒนาวิธีการทำงานที่ตนรับผิดชอบและนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ เพื่อนร่วมงาน สร้างวัฒนธรรมเอื้ออาทรและแบ่งปันความรู้

๓) หากบุคลากรทำให้ความสำเร็จของการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้มีการนำไปใช้มากขึ้น “คุณอำนวย” หรือผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และอำนวยความสะดวกต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำคนมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ช่วยให้คนเหล่านั้น สื่อสารกันให้เกิดความเข้าใจ เห็นความสามารถของกันและกันเป็นผู้เชื่อมโยงคนหรือหน่วยงานเข้าหากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เชื่อมระหว่างคนที่มีความรู้หรือประสบการณ์กับผู้ต้องการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์คุณอำนวยต้องมีทักษะที่สำคัญคือทักษะการสื่อสารกับคนที่แตกต่างหลากหลาย รวมทั้งต้องเห็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลายและรู้จักประสานความแตกต่างเหล่านั้น ให้เห็นคุณค่าในทางปฏิบัติ ผลักดันให้เกิดการพัฒนา และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ค้นหาความสำเร็จหรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

“คุณกิจ” คือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน คนทำงานที่รับผิดชอบงานตามหน้าที่ของคนในองค์กรถือเป็นผู้จัดการความรู้ตัวจริงเพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมจัดการความรู้มีประมาณร้อยละ ๙๐ ของทั้งหมดเป็นผู้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการใช้การจัดการความรู้ของกลุ่มตน เป็นผู้ค้นหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และดำเนินการเสาะหาและดูดซับความรู้จากภายนอกเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกำหนดไว้ เป็นผู้ดำเนินการจัดบันทึกและจัดเก็บความรู้ให้หมุนเวียนต่อยอดความรู้ไปไม่รู้จบ

“คุณลิขิต” คือคนที่ทำหน้าที่จดบันทึกกิจกรรมจัดการความรู้ต่างๆ เพื่อจัดทำเป็นคลังความรู้ขององค์กร

ชุมชนนักปฏิบัติหรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ (CoP)

ในชุมชนมีปัญหาซับซ้อน ที่คนในชุมชนต้องร่วมกันแก้ไขการจัดการความรู้จึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความร่วมมือและให้ข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมมือกันพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเรียกว่า “ชุมชนนักปฏิบัติ” บุคคลในกลุ่มจึงต้องมีเจตคติที่ดีในการแบ่งปันความรู้ นำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาจากกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

ชุมชนนักปฏิบัติคืออะไร

ชุมชนนักปฏิบัติ คือคนกลุ่มเล็กๆ ซึ่งทำงานด้วยกันมาระยะหนึ่ง มีเป้าหมายร่วมกัน และต้องการที่จะแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์จากการทำงาน กลุ่มดังกล่าวมักจะไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยองค์กรหรือชุมชน เป็นกลุ่มที่เกิดจากความต้องการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง เป็นความพยายามที่จะทำให้ความฝันของตนเองบรรลุผลสำเร็จ กลุ่มที่เกิดขึ้น ไม่มีอำนาจใดๆ ไม่มีการกำหนดไว้ในแผนภูมิโครงสร้างองค์กร ชุมชนเป้าหมายของการเรียนรู้ของคนมีหลายอย่าง ดังนั้น ชุมชน นักปฏิบัติจึงมีได้มีเพียงกลุ่มเดียว แต่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อยู่ที่ประเด็นเนื้อหาที่ต้องการจะเรียนรู้ร่วมกันนั่นเองและคนคนหนึ่งจะเป็นสมาชิกในหลายชุมชนก็ได้

ชุมชนนักปฏิบัติมีความสำคัญอย่างไร

ชุมชนนักปฏิบัติเกิดจากกลุ่มคนที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการรวมตัวกัน เกิดจากความใกล้ชิด ความพอใจจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน การรวมตัวกันในลักษณะที่ไม่เป็นทางการจะเอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างความรู้ใหม่ๆ มากกว่าการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ มีจุดเน้นคือต้องการเรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์ทำงานเป็นหลักการทำงานในเชิงปฏิบัติหรือจากปัญหาในชีวิตประจำวันหรือเรียนรู้เครื่องมือใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางาน หรือวิธีการทำงานที่ได้ผลและไม่ได้ผลการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึก สร้างความรู้และความเข้าใจได้มากกว่าการเรียนรู้จากหนังสือหรือการฝึกอบรมตามปกติเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการในเวทีชุมชนนักปฏิบัติซึ่งมีสมาชิกจากต่างหน่วยงาน ต่างชุมชน จะช่วยให้องค์กรหรือชุมชนประสบความสำเร็จได้ดีกว่าการสื่อสาร ตามโครงสร้างที่เป็นทางการ

การเล่าเรื่อง

การถอดความรู้ฝังลึก ด้วยกิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง

การเล่าเรื่องเป็นเทคนิคของการใช้เรื่องเล่าในกลุ่มเพื่อนแบ่งปันความรู้หรือสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยใช้ภาษาง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน เล่าเฉพาะเหตุการณ์บรรยากาศตัวละครที่เกี่ยวข้องกับผู้เล่าในขณะที่เกิดเหตุการณ์ตามจริง เล่าให้เห็นบุคคลพลพฤติกรรม การปฏิบัติ การคิด ความสัมพันธ์ ข้อสำคัญผู้เล่าต้องไม่ตีความระหว่างเล่า ไม่ใส่ความคิดเห็นของผู้เล่าในเรื่องขณะที่เล่าเมื่อเล่าจบแล้วผู้ฟังสามารถซักถามผู้เล่าได้

การเล่าเรื่องที่ตีความมีลักษณะดังนี้

๑. เรื่องที่เล่าต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น อย่าแต่งเรื่องขึ้นมาเอง
๒. เรื่องเล่าสอดคล้องกับ หัวปลาหรือประเด็นของกลุ่ม
๓. มีชื่อเรื่องที่บอกถึงความสำเร็จ
๔. ผู้เล่าเป็นเจ้าของเรื่อง
๕. ลีลาการเล่า เร้าพลังผู้ฟังให้เกิดแนวคิดที่จะนำไปปฏิบัติหรือคิดต่อ
๖. เรื่องที่เล่าควรจบภายในเวลาไม่เกิน ๕ นาที
๗. ทำทางขณะเล่า เล่าอย่างมีชีวิตชีวาจะทำให้เกิดพลังขับเคลื่อน
๘. การเล่าเรื่องต้องให้ครบทั้ง ๓ ส่วน คือเป็นมาอย่างไรแก้ปัญหาอย่างไรและได้ผลเป็นอย่างไร

กิจกรรมการเล่าเรื่อง

๑. ให้คุณกิจ (สมาชิกทุกคน) เขียนเรื่องเล่าประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานของตนเองเพื่อให้ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ปรากฏออกมาเป็น ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ลงในกระดาษ A๔ ส่งครูผู้สอนก่อนเล่าเรื่อง
๒. เล่าเรื่องความสำเร็จของตนเอง ให้สมาชิกในกลุ่มย่อยฟัง
๓. คุณกิจ (สมาชิก) ในกลุ่ม ช่วยกันสกัดทบทวนความรู้จากเรื่องเล่า เขียนบนกระดาษฟลิปชาร์ต
๔. ช่วยกันสรุปทบทวนความรู้ที่สกัดได้จากเรื่อง ซึ่งมีจำนวนหลายข้อ ให้กลายเป็นแก่นความรู้ ซึ่งเป็นหัวใจที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ
๕. ให้แต่ละกลุ่ม คัดเลือกเรื่องเล่าที่ดีที่สุด เพื่อนำเสนอในที่ประชุมใหญ่
๖. รวมเรื่องเล่าของทุกคน จัดทำเป็นเอกสารคลังความรู้ของกลุ่ม หรือเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้และนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน

สกัดทบทวนความรู้และแก่นความรู้

๑. **ทบทวนความรู้** ในการฟังเรื่องเล่า นั้น ผู้ฟังจะต้องฟังอย่างตั้งใจ ฟังอย่างลึก ซึ่งหากไม่เข้าใจหรือได้ยินไม่ชัดเจนสามารถซักถามเมื่อผู้เล่า (คุณกิจ) เล่าจบแล้วในบางช่วง บางตอน ที่ไม่ชัดเจนได้ซึ่งจะมีผู้บันทึก (คุณลิขิต) ช่วยบันทึกเรื่องเล่าและอ่านบันทึกในที่ประชุมฟัง อีกครั้งหนึ่งเพื่อสอบถามการจดบันทึกกับการเล่าเรื่องของผู้เล่า (คุณกิจ) ให้สอดคล้องตรงกัน ผู้อำนวยความสะดวก (คุณอำนวย) จะช่วยให้ผู้ฟังสกัดเอาวิธีการปฏิบัติของผู้เล่า (คุณกิจ) ที่ทำให้งานสำเร็จออกมาวิธีการกระทำที่สกัดออกได้เรียกว่าทบทวนความรู้ ผู้ฟังแต่ละคนจะเขียนทบทวนความรู้โดยใช้กระดาษแผ่นน้อยเขียน ๑ ทบทวนความรู้ต่อกระดาษ ๑ แผ่น ไม่จำกัดจำนวนว่าแต่ละคนจะเขียนได้กี่ทบทวน ก็แผ่น ขึ้นอยู่กับทักษะการฟังและความสามารถในการจับประเด็นของแต่ละคน

ลักษณะของทบทวนความรู้ควรมีลักษณะดังนี้

- ๑) เป็นประโยคที่ขึ้นด้วยคำกริยา
- ๒) เป็นวิธีการปฏิบัติ (How to)
- ๓) เป็นประโยคหรือข้อความที่สื่อความเข้าใจได้โดยทั่วไป

๒. **แก่นความรู้** แก่นความรู้จะมาจากทบทวนความรู้ที่สกัดได้จากเรื่องเล่า ซึ่งจะมีเป็นจำนวนมากและเมื่อวิเคราะห์และพิจารณาอย่างจริงจังจะเห็นว่าทบทวนความรู้เหล่านั้นสามารถจัดกลุ่มได้ การจัดกลุ่มทบทวนความรู้ประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน แล้วตั้งชื่อให้กับทบทวนความรู้ใหม่นั้น โดยให้ครอบคลุมทบทวนความรู้ทั้งหมดที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ตัวอย่างการเล่าเรื่องจากชุมชนนักปฏิบัติ

โลกใหม่ของเน็ด

เน็ด เป็นเด็กสาวในหมู่บ้านและเคยอยู่ที่กรุงเทพฯ พ่อแม่เสียชีวิตหมด อยู่กับยาย และยายก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว อยู่กรุงเทพฯ ได้ ๖ - ๗ ปีได้กลับมาอยู่ในหมู่บ้าน กลับมาไม่มีใครรู้ว่าเน็ดติดเชื้อ HIV มาด้วยเมื่อมาอยู่ใหม่ๆ ทุกคนก็สงสัยทำไมเก็บตัวไม่ออกไปไหน บางครั้งก็ชอบเหม่อมองไปข้างนอกบ้านโดยไม่มีจุดหมาย มีหนุ่มๆ แวะเวียนไปหาเน็ดก็ออกไปกับบางคน

มีครั้งหนึ่งกองผ้าป่าที่ตั้งไว้ที่หอประชุมหมู่บ้านก็หายไป มีชาวบ้านมาแจ้งว่าเห็นถังพลาสติกที่ตั้งกองผ้าป่าแอบอยู่ข้างหอประชุมหมู่บ้าน เงินหายไปหมดเหลือแต่ถังพลาสติกกับกิ่งไม้ที่ใช้แขวนเงิน ข้าพเจ้าและคนในหมู่บ้านลงความเห็นว่าคนที่เอาเงินไปน่าจะเป็นคนที่หมู่บ้านอยู่ใกล้บริเวณนี้เพราะตอนที่เงินหายไปคนดูแลเพียงแต่ไปเข้าห้องน้ำ ที่อยู่ด้านหลังหอประชุมเท่านั้น

ต่อมามีคนไปพบเน็ตที่โรงพยาบาล เห็นพูดกับหมอยุ่ยาวนาน และได้ยินมาว่าเน็ตติดเชื้อ HIV และต้องการเงินมาเป็นค่ายาเพื่อรักษาตนเอง เมื่อคนนั้นมาบอกข้าพเจ้าและข้าพเจ้าได้ปรึกษากับคณะกรรมการหมู่บ้าน ลงความเห็นว่าจะต้องให้ความช่วยเหลือเน็ต เพราะหากเน็ตไม่ยอมรับความจริงและยังไปกับเด็กผู้ชายในหมู่บ้าน ก็จะเป็นการแพร่เชื้อให้กับคนในหมู่บ้านไปอีก และหากทุกคนรู้ว่าเน็ตติดเชื้อจะพากันรังเกียจไม่ให้เข้าสังคมด้วย

ข้าพเจ้าได้พูดคุยกับเน็ตเป็นการส่วนตัว และแนะนำให้เน็ตเลิกเที่ยวกับ เด็กผู้ชายในหมู่บ้านและให้ไปพบกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิสุขใจ เพื่อร่วมกับกลุ่มผู้ติดเชื้อทำกิจกรรมร่วมกัน และเรียนรู้วิธีการดูแลตนเองที่ถูกต้อง ตอนแรกเน็ตไม่ยอมไป เพราะเมื่อไปแล้วในหมู่บ้านจะรู้ว่าเน็ตติดเชื้อ HIV

ข้าพเจ้าจึงไปขอร้องภรรยาผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นญาติกับเน็ตให้ช่วยพูด เพื่อให้เน็ตยอมรับสภาพตัวเอง เน็ตร้องไห้อยู่นาน คร่ำครวญถึงชีวิตอันแสนรันทด และยอมไปที่มูลนิธิสุขใจ

การไปมูลนิธิสุขใจครั้งนี้เน็ตได้รู้จักกับเพื่อนที่ติดเชื้อเหมือนกัน ได้พูดคุยกัน รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันทุกวันศุกร์ เน็ตคลายกังวลใจและคิดว่าตัวเองมีเพื่อนหัวอกเดียวกัน ไม่โดดเดี่ยว แลกเปลี่ยนความรู้ วิธีการดูแลตนเองกับเพื่อนๆ และหาอาชีพให้กับตนเอง ไม่แพร่เชื้อให้คนอื่น

ข้าพเจ้าได้ไปเยี่ยมเยียนเน็ตที่มูลนิธิสุขใจ เห็นเน็ตหัวเราะกับเพื่อนๆ พูดคุยกับคนอื่นมากขึ้นและเน็ตบอกว่า “นี่เป็นโลกใหม่ของเน็ต โลกของคนหัวอกเดียวกัน ”

ข้าพเจ้าสร้างความเข้าใจกับคนในหมู่บ้านไม่ให้แสดงอาการรังเกียจ โรคนี้ไม่ติดกันได้ง่ายๆ นี่ผ่านมา ๔ ปี แล้ว เน็ตก็ยังใช้ชีวิตได้เหมือนปกติและช่วยสังคมโดยการเป็นวิทยากร ให้ความรู้กับเยาวชนในหมู่บ้านในเรื่องการป้องกันโรคที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์

๑. การจัดการความรู้ในการปฏิบัติการคืออะไร มีความสำคัญ อย่างไร

This image shows a single sheet of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

๒. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ในการปฏิบัติการกลุ่มมีใครบ้างทำหน้าที่อะไรบ้าง

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๔

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
 ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๔.		๓. สามารถใช้การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	การสร้างองค์ความรู้ พัฒนาต่อยอดยกระดับความรู้ ๑. การใช้ความรู้และประสบการณ์ในตัวบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม/หน่วยงาน/ชุมชน ๒. การทำงานแบบต่อยอดความรู้ ๓. วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่องค์ความรู้ ๑. การถ่ายทอดความรู้รูปแบบ วิธีการ ๒. การประสานความรู้ ๓. การถอดองค์ความรู้	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - การสร้างองค์ความรู้ พัฒนา ต่อยอดยกระดับความรู้ - การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่องค์ความรู้ โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			๔. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๕. การจัดเก็บความรู้ของกลุ่ม/องค์กรการสร้างคลังความรู้ การประยุกต์ใช้ ICT	- ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๔

รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา เรื่อง การจัดการความรู้

*****

การสร้างองค์ความรู้พัฒนา ต่อยอด และยกระดับความรู้

องค์ความรู้เป็นความรู้และปัญหาที่แตกต่างกันไปตามสภาพและบริบทของชุมชน การสร้างองค์ความรู้หรือชุดความรู้ของกลุ่ม จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีองค์ความรู้หรือชุดความรู้ไว้เป็นเครื่องมือในการพัฒนางาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น หรือกลุ่มอื่นอย่างภาคภูมิใจ เป็นการต่อยอดความรู้และการทำงานของตนต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด อย่างที่เรียกว่าเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

บุคคลที่ทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติบุคคลนั้นย่อมมีโอกาสได้สัมผัสกับองค์ความรู้นั้นโดยตรง และหากมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดการพัฒนาต่อยอดความรู้ขึ้นไปเรื่อยๆ

การสร้างองค์ความรู้พัฒนา ต่อยอด และยกระดับความรู้

ความรู้เป็นผลจากการเรียนรู้เกิดจากความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลซึ่งความรู้ที่ทุกคนมีน่าจะมาจากความรู้รอบตัว ความรู้ทางวิชาการหรือความรู้จากตำราที่ได้เรียนมาตั้งแต่ระดับประถมนั่นเอง

มนุษย์แต่ละคนมีความรู้และปัญญาแตกต่างกันออกไป เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่นสภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์พื้นฐานการศึกษารวมทั้งความสามารถของสมองเองก็ทำให้มนุษย์คิดหรือมีความรู้ที่แตกต่างกัน

ความรู้จากการปฏิบัติเป็นความรู้ที่ทำให้มนุษย์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาและการปฏิบัติก็ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้การเรียนรู้จนเกิดความชำนาญสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ถือว่าเป็นเกิดปัญญาหรือสร้างองค์ความรู้ให้กับตัวเอง

ความรู้มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย การที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาต่อยอดให้กับตนเองนั้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นเป็นการแสวงหาความรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน หากมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วทำให้เรามีความรู้มากขึ้นถือว่ามียกระดับความรู้ตนเอง รู้แล้วแต่ยังไม่ครอบคลุมและอาจไม่ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์การเรียนรู้เพิ่มเติมจึงถือว่าเป็นการยกระดับความรู้ให้กับตนเอง

หัวใจของการจัดการความรู้ คือการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ดังนั้นการดำเนินการจัดการองค์ความรู้จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑. การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็นหรือสำคัญต่องาน หรือกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กร
๒. การเสาะหาความรู้ที่ต้องการ
๓. การปรับปรุง ดัดแปลง หรือสร้างความรู้บางส่วนให้เหมาะต่อการใช้งานของตน
๔. การประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจกรรมงานของตน
๕. การนำประสบการณ์จากการทำงาน และการประยุกต์ใช้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสกัดขุมความรู้ ออกมาบันทึกไว้

๖. การจัดบันทึก “ขุมความรู้” และ “แก่นความรู้” สำหรับไว้ใช้งาน และปรับปรุงเป็นชุดความรู้ที่ครบถ้วนลุ่มลึกและเชื่อมโยงมากขึ้น เหมาะต่อการใช้งานมากขึ้น

การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่องค์ความรู้

สารสนเทศการจัดการความรู้ด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน พัฒนาคน หรือพัฒนากลุ่ม ซึ่งอาจจัดทำเป็นเอกสารคลังความรู้ของกลุ่มหรือเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์เพื่อแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้และนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน

ตัวอย่างของสารสนเทศจากการรวมกลุ่มปฏิบัติการ ได้แก่

๑. การบันทึกเรื่องเล่า เป็นเอกสารที่รวบรวมเรื่องเล่าที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอาจแยกเป็นเรื่องต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจเฉพาะเรื่องได้ศึกษา

๒. บันทึกการถอดบทเรียนหรือการถอดองค์ความรู้ เป็นการทบทวน สรุปผลการทำงานหรือผลจากเรื่องเล่าในรูปแบบเอกสาร การถอดบทเรียนหรือถอดองค์ความรู้มีหลายลักษณะเช่น การเขียนเป็นความเรียงเป็นตารางแยกเป็นหัวข้อเพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย

๓. วิชิตีเรื่องสั้นเป็นการจัดทำฐานข้อมูลความรู้ที่สอดคล้องกับ สังคมปัจจุบัน ที่มีการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์กันอย่างแพร่หลาย การทำวิชิตีเป็นเรื่องสั้นเป็นการเผยแพร่ให้บุคคลได้เรียนรู้และนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานในโอกาสต่อไป

๔. คู่มือการปฏิบัติงาน การจัดการความรู้ที่ประสบผลสำเร็จจะทำให้เห็นแนวทางของการทำงานที่ชัดเจน การจัดทำเป็นคู่มือเพื่อการปฏิบัติงานจะทำให้งานมีมาตรฐาน และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนางานได้

๕. อินเทอร์เน็ตปัจจุบัน มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย และมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่าง ๆ มีการบันทึกความรู้ทั้งในรูปแบบของเว็บเพจ เว็บบอร์ด และรูปแบบอื่นๆ อินเทอร์เน็ตจึงเป็นแหล่งเก็บข้อมูลจำนวนมากในปัจจุบัน เพราะคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา

๑. การสร้างองค์ความรู้จะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดและยกระดับความรู้ได้อย่างไร

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

แบบทดสอบเรื่องการจัดการความรู้

คำชี้แจง จงกาบาท X เลือกข้อที่ท่านคิดว่าถูกต้องที่สุด

๑. การจัดการความรู้เรียกสั้นๆ ว่าอะไร

- ก. MK
- ข. KM
- ค. LO
- ง. QA

๒. เป้าหมายของการจัดการความรู้คืออะไร

- ก. พัฒนาคน
- ข. พัฒนางาน
- ค. พัฒนางองค์กร
- ง. ถูกทุกข้อ

๓. ข้อใดถูกต้องมากที่สุด

- ก. การจัดการความรู้หากไม่ทำ จะไม่รู้
- ข. การจัดการความรู้คือการจัดการความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ
- ค. การจัดการความรู้ถือเป็นเป้าหมายของการทำงาน
- ง. การจัดการความรู้คือการจัดการความรู้ที่มีในเอกสาร ตำรา มาจัดให้เป็นระบบ

๔. ขั้นสูงสุดของการเรียนรู้คืออะไร

- ก. ปัญญา
- ข. สารสนเทศ
- ค. ข้อมูล
- ง. ความรู้

๕. ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) คืออะไร

- ก. การจัดการความรู้
- ข. เป้าหมายของการจัดการความรู้
- ค. วิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้
- ง. แนวปฏิบัติของการจัดการความรู้

เฉลย

๑. ข   ๒. ง   ๓. ง   ๔. ข   ๕. ข

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๕

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การคิดเป็น

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๕.		๒. รู้และเข้าใจ ปรัชญา คิดเป็น สามารถอธิบายได้ถึง ความหมายและ ความสำคัญของการ คิดเป็นที่เชื่อมโยง จากความเชื่อพื้นฐาน ทางการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษานอก ระบบ/ การศึกษาตาม อัธยาศัย	๒. ปรัชญาคิดเป็น ๒.๑ ความหมาย ๒.๒ ความสำคัญ ๒.๓ คำที่เกี่ยวข้อง ๒.๔ การเชื่อมโยงความเชื่อ พื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบ กับ ปรัชญาคิดเป็น	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและนักเรียนสนทนาถึงกระบวนการ จัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะ อย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษา แบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้ - ปรัชญาคิดเป็น ความหมาย / ความสำคัญ / คำที่เกี่ยวข้อง / การ เชื่อมโยงความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษา ผู้ใหญ่ /การศึกษานอกระบบ กับ ปรัชญาคิดเป็น	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทย์ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การคิดเป็น

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๕
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การคิดเป็น

*****

ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ / ปฐมบทของ “คิดเป็น”

ครั้งหนึ่ง ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเคยเป็นอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนมาก่อนเคยเล่าให้ฟังว่ามีเพื่อนฝรั่งถามท่านว่า ทำไมคนไทยบางคนจนก็จน อยู่กระต๊อบเก่าๆ ทำงานก็หนัก หาเช้ากินค่ำ แต่เมื่อกลับบ้านก็ยังมีความสุข ตั้งวงสนทนา สนุกสนาน เฮฮาอยู่กับเพื่อนบ้านหรือโขกหมากรูกกับเพื่อนได้อย่างเบิกบานใจ ตกเย็นก็นั่ง กินข้าวคลุกน้ำ พริกคลุกน้ำปลากับลูกเหมียอย่างมีความสุขได้ ท่านอาจารย์ตอบไปว่า เพราะเขาคิดเป็น เขาจึงมีความสุข มีความพอเพียง ไม่ทุกข์ไม่เดือดร้อนทรมานทรมายเหมือนคนอื่นๆ ท่านนั้นแหละคำถามก็ตามมาเป็นทางว่าว เช่น ก็เจ้า “คิดเป็น” มันคืออะไรอยู่ที่ไหน หน้าตาเป็นอย่างไร หาได้อย่างไร หายากไหม ทำอย่างไรจึงจะคิดเป็น ต้องไปเรียนจากพระอาจารย์ที่สาปโมกซ์หรือเปล่า ค่าเรียนแพงไหม มีค่ายกครูไหม ใครเป็นครูอาจารย์ หรือศาสดา ฯลฯ ดูเหมือนว่า “คิดเป็น” ของท่านอาจารย์แม้จะเป็นคำไทยง่ายๆ ธรรมดาๆ แต่ก็ออกจะลึกล้ำ ขวนให้เฝ้าหาคำตอบยิ่งนัก

ประมาณปีพ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นต้นมา ท่านอาจารย์ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ และคณะได้นำแนวคิดเรื่อง “คิดเป็น” มาเป็นเป้าหมายสำคัญ ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่หลายโครงการ เช่น โครงการการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติโครงการการศึกษาประชาชนและการศึกษาผู้ใหญ่ขั้นต่อเนื่อง* เป็นต้น ต่อมาท่านย้ายไปเป็นอธิบดีกรมวิชาการ ท่านก็นำ “คิดเป็น” ไปเป็นแนวทาง จัดการศึกษาสำหรับเด็กในโรงเรียนจนเป็นที่ยอมรับมากขึ้น เพื่อให้การทำความเข้าใจกับการคิดเป็นง่ายขึ้น พอที่จะให้คนที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนตามโครงการดังกล่าวเข้าใจ และสามารถ ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการ “คิดเป็น” ได้จึงมีการนำเสนอแนวคิด

เรื่องความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรกโดยใช้กระบวนการคิดเป็น ในการทำความเข้าใจกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ให้กับ ผู้ที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนตาม โครงการดังกล่าวในรูปแบบของการฝึกอบรม** ด้วยการฝึกอบรมผู้ร่วมโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ และโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ขั้นต่อเนื่องระดับ ๓ - ๔ - ๕ จนเป็นที่รู้จักฮือฮากันมาก ในสมัยนั้น ผู้เข้ารับการอบรมยังคงรำลึกถึงและนำมาใช้ประโยชน์จนทุกวันนี้

“คิดเป็น” คืออะไรใครรูบ้าง
 มีทิศทางมาจากไหนใครเคยเห็น
 จะเรียนรู้อย่างไรให้ “คิดเป็น”
 ไม่ล้อเล่นใครตอบได้ ขอบใจเออ

การเรียนรู้เรื่องความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ให้เข้าใจได้ดี ผู้เรียนต้องทำ ความเข้าใจด้วย การร่วมกิจกรรมการคิด การวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆ เป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับและสรุปความคิดเป็นขั้นเป็นตอนตามไปด้วยโดยไม่ต้องกังวลว่าคำตอบหรือความคิดที่ใดจะผิดหรือถูกเพียงใด เพราะไม่มีคำตอบใดถูกทั้งหมด และไม่มีคำตอบใดผิดทั้งหมด เมื่อได้ร่วมกิจกรรมครบตามกำหนดแล้วผู้เรียนจะร่วมกันสรุปแนวคิดเรื่องความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ได้ด้วยตนเอง

คิดเป็น

แนวความคิดเรื่องคิดเป็นมีองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงปรัชญา ๓ ส่วน กล่าวคือ เป้าหมายสูงสุดของชีวิตมนุษย์ คือ ความสุข มนุษย์จึงแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะมุ่งไปสู่ความสุขนั้น แต่เนื่องจากมนุษย์มีความ

แตกต่างกันโดยพื้นฐานทั้งทางกายภาพ อารมณ์ สังคม จิตใจและสภาวะแวดล้อม ทำให้ความต้องการของคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การให้คุณค่าและความหมายของความสุขของมนุษย์จึงแตกต่างกัน การแสวงหาความสุขที่แตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของคนแต่ละคน การตัดสินใจนั้น จำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลอย่างรอบด้าน ซึ่งโดยหลักการของการคิดเป็น มนุษย์ควรจะใช้ข้อมูลอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ข้อมูลตนเอง ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางด้านกายภาพ สุขภาพอนามัยความพร้อมต่างๆ ข้อมูลสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ครอบครัว สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยมตลอดจนกรอบคุณธรรม จริยธรรม และข้อมูลทางวิชาการ คือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องคิด ตัดสินใจนั้นๆ ว่ามีหรือไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้หรือไม่ การใช้ข้อมูลอย่างรอบด้านนี้จะช่วยให้การคิดตัดสินใจเพื่อแสวงหาความสุขของมนุษย์เป็นไปอย่างรอบคอบ เรียกวิธีการคิดตัดสินใจนี้ว่า “คิดเป็น” และเป็นความคิดที่มีพลวัต คือ ปรับเปลี่ยนได้เสมอ เมื่อข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป เป้าหมายชีวิตเปลี่ยนไป

เราจะมาทำความรู้จักกับความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นปฐมบทของการคิดเป็นกันบ้างดีไหม

ใบงานครั้งที่ ๕
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การคิดเป็น

*****

๑. ให้ผู้เรียนไปหาความหมายของคำว่า “คิดเป็น” ในแง่มุมต่างๆ ทั้งโดยการอ่านหนังสือ สนทนา
ธรรม ฟังวิทยุคุยกับเพื่อน ฯลฯ แล้วบันทึกการคิดดังกล่าวลงในหน้าว่างของแบบเรียนนี้อย่างสั้นๆ
โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่ถูกต้อง

๑. คิดเป็น คือ

.....

.....

.....

๒. คิดเป็น คือ

.....

.....

.....

๓. คิดเป็น คือ

.....

.....

.....

๔. คิดเป็น คือ

.....

.....

.....

ขอให้ผู้เรียนลองให้ความเห็นของผู้เรียนเองบ้างว่า คิดเป็นคืออะไร โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่ถูกต้อง
คิดเป็น คือ

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๖

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การวิจัย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๖.		๓. เขียนผังกระบวนการ การคิดแก้ปัญหา ตาม แนวทางของคนคิดเป็น	๓. กระบวนการและขั้นตอน การแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น ๓.๑ ทุกข์/ปัญหาที่ปรากฏ ๓.๒ ศึกษาสาเหตุของทุกข์ ปัญหา โดยการวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูล วิชาการ ข้อมูลตนเอง และข้อมูล ทางสังคมสิ่งแวดล้อม ให้รู้ลักษณะ เบื้องต้นของข้อมูลทั้ง ๓ ประการ และเปรียบเทียบความ แตกต่างของข้อมูลต่างๆ อย่างง่าย ๆ ได้ ๓.๓ กำหนดทางเลือกในการ ดับทุกข์/ปัญหา และเลือก แนวทางที่เหมาะสม	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการ จัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะ อย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษา แบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้ - กระบวนการและขั้นตอนการ แก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผัง ความคิด (Mind Map) แล้วนำเสนอ หน้าชั้นเรียน	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การวิจัย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			๓.๔ ดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อการดับทุกข์ ๓.๕ ประเมินผลการดำเนินงาน หากมีผลเป็นที่พอใจก็จะเกิดสันติสุข ถ้ายังไม่พอใจก็จะย้อนกลับไปพิจารณาสาเหตุทุกข์หรือปัญหาใหม่ และแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมอย่างพอเพียงจนพอใจกับการตัดสินใจของตนเอง	- ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๖
รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

*****

กระบวนการคิดเป็น

กระบวนการคิดเป็นอาจจำแนกให้เห็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นกระบวนการคิดได้ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชนโรงเรียน.๒๕๔๗:๓๑-๓๒)

ขั้นที่ ๑ การระบุปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่

ขั้นที่ ๒ การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพื่อทำความเข้าใจปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ข้อมูลสังคม : ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวปัญหา สภาพสังคมของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนและสังคมทั้งในแง่เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

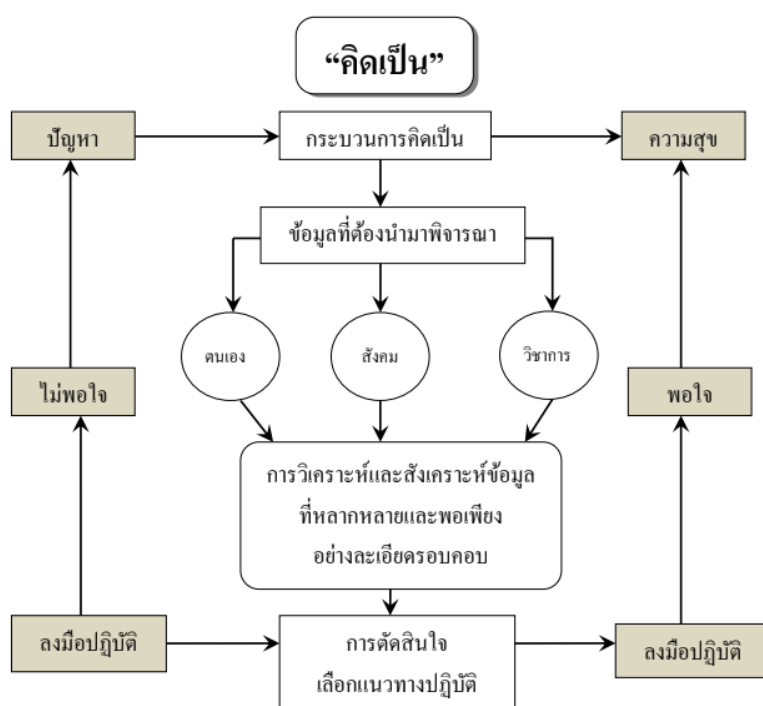
ข้อมูลตนเอง : ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นข้อมูลทั้งทางด้านกายภาพ ความพร้อมทั้งทางอารมณ์ จิตใจ เป็นต้น

ข้อมูลทางวิชาการ : ได้แก่ข้อมูลด้านความรู้ในเชิงวิชาการที่จะช่วยสนับสนุนในการคิดการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๓ การสังเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๓ ด้าน เข้ามาช่วยในการคิดหาทางแก้ปัญหาภายในกรอบแห่งคุณธรรม ประเด็นเด่นของขั้นตอนนี้คือระดับของการตัดสินใจที่จะแตกต่างกันไปแต่ละคนอันเป็นผลเนื่องมาจากข้อมูลในขั้นที่ ๒ ความแตกต่างของการตัดสินใจดังกล่าว มุ่งไปเพื่อความสุขของแต่ละคน

ขั้นที่ ๔ การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนสำคัญของแต่ละคนในการเลือกวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา ขึ้นอยู่กับว่าผลของการตัดสินใจนั้นพอใจหรือไม่ หากไม่พอใจก็ต้องทบทวนใหม่

ขั้นที่ ๕ เป็นการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้คิดและตัดสินใจแล้ว

หลักการของการคิดเป็น

๑. คิดเป็น เชื่อว่า สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้
๒. คนเราจะแก้ไขปัญหามากมายได้อย่างเหมาะสมที่สุด โดยใช้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจอย่างน้อย
- ๓ ประการ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคม และวิชาการ
๓. เมื่อได้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาวัยการไตร่ตรองรอบคอบทั้ง ๓ ด้านแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพอใจในการตัดสินใจนั้นและควรรับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น
๔. แต่สังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การคิดตัดสินใจอาจจะต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ลักษณะของคนคิดเป็น มี ๘ ประการ

๑. มีความเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดา สามารถแก้ไขได้
๒. การคิดที่ดีต้องให้ข้อมูลหลายๆด้าน (ตนเอง สังคม วิชาการ)
๓. รู้ว่าข้อมูลเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
๔. สนใจที่จะวิเคราะห์ข้อมูลอยู่เสมอ
๕. รู้ว่าการกระทำของตนมีผลต่อสังคม
๖. ทำแล้ว ตัดสินใจแล้ว สบายใจ และเต็มใจรับผิดชอบ
๗. แก้ปัญหาชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ
๘. รู้จักชั่งน้ำหนักคุณค่า

สมรรถภาพของคนคิดเป็น

๑. เผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบ
๒. สามารถที่จะแสวงหาและใช้ข้อมูลหลายๆ ด้าน ในการคิดแก้ปัญหา
๓. รู้จักชั่งน้ำหนัก คุณค่า และตัดสินใจหาทางเลือกให้สอดคล้องกับค่านิยม ความสามารถและ

สถานการณ์หรือเงื่อนไขส่วนตัวและระดับความเป็นไปได้ของทางเลือกต่างๆ

- (๑) ขั้นสำรวจปัญหา เมื่อเกิดปัญหา ย่อมต้องเกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหา
- (๒) ขั้นหาสาเหตุของปัญหา เป็นการหาข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร มีอะไรเป็นองค์ประกอบของปัญหานั้น
  - สาเหตุจากตนเอง พื้นฐานของชีวิต ครอบครัว อาชีพ การปฏิบัติตน คุณธรรม ฯลฯ
  - สาเหตุจากสังคม บุคคลที่อยู่แวดล้อม ตลอดจนความเชื่อ ประเพณี ฯลฯ
  - สาเหตุจากชาติวิชาการความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
- (๓) ขั้นวิเคราะห์ หาทางแก้ปัญหา เป็นการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลด้านตนเอง สังคม วิชาการ มาประกอบในการวิเคราะห์
- (๔) ขั้นตัดสินใจ เมื่อได้ทางเลือกแล้วจึงตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาในทางที่มีข้อมูลต่างๆ พร้อมสมบูรณ์ที่สุด
- (๕) ขั้นตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ เมื่อตัดสินใจเลือกทางใดแล้ว ต้องยอมรับว่าเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด ข้อมูลเท่าที่มีขณะนั้น ในกาลนั้นและในเทศะนั้น
- (๖) ขั้นปฏิบัติในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้เป็นการประเมินผลพร้อมกันไปด้วย ถ้าผลเป็นที่
  - พอใจ ก็จะถือว่าพบความสุข เรียกว่า คิดเป็น
  - ไม่พอใจ หรือผลออกมาไม่ได้เป็นไปตามที่คิดไว้ หรือข้อมูลเปลี่ยน ต้องเริ่มต้นกระบวนการคิดแก้ปัญหาใหม่

ใบงานครั้งที่ ๖

รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา เรื่อง การจัดการความรู้

*****

ให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน สนทนาถึงข่าวสารที่ได้รับการกล่าวขวัญ และวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อ ในปัจจุบัน แล้วเลือกข่าวที่น่าสนใจมา ๑ ข่าว ที่บุคคลในข่าวได้ตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไป ตามที่ปรากฏใน ข่าวนั้น สมมติว่าผู้เรียนเป็นบุคคลในข่าวนั้น ผู้เรียนจะตัดสินใจ เหมือนบุคคลในข่าว หรือไม่ เพราะอะไร ให้ แสดงวิธีการแยกแยะข้อมูลทั้ง ๓ ด้านประกอบการคิดการตัดสินใจให้ชัดเจนด้วย

สาระของข่าว

.....

.....

.....

.....

การตัดสินใจของท่าน

.....

.....

.....

.....

เพราะข้อมูลที่ศึกษา มีดังนี้ ข้อมูลทางวิชาการ

.....

.....

.....

ข้อมูลทางสังคมสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๗

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การวิจัย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๗.		๓. รู้เข้าใจกระบวนการและขั้นตอนการวิจัย ๔. ฝึกปฏิบัติการสังเกตปัญหา การระบุปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปข้อมูลและการเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย	๓. เขียนอย่างไร ให้คนอ่านเข้าใจ(การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย) ๓.๑ ความเป็นมา/ความสำคัญของเรื่องที่ทำการวิจัย ๓.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย ๓.๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ๓.๔ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ๓.๕ วิธีดำเนินการวิจัย ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล ๓.๗ สรุปผลและข้อเสนอแนะ ๓.๘ เอกสารอ้างอิง	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - เขียนอย่างไร ให้คนอ่านเข้าใจ (การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย)	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การวิจัย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๗

รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

*****

ทำวิจัยอย่างไร

ขั้นตอนของการทำวิจัย

โดยทั่วไป การวิจัยอย่างง่าย มีขั้นตอนที่เขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

- ขั้นตอนแรก** คำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะการวิจัยจะเริ่มต้นจากปัญหาความสนใจ ความต้องการหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้วิจัยเอง
- ขั้นตอนที่สอง** วิธีการหาคำตอบที่ต้องการรู้ ทำอย่างไร ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยต้องแสดงว่าจะมีแนวทางวิธีการหาคำตอบอย่างไรบ้าง โดยต้องเขียนรายละเอียดให้ผู้อ่านมองเห็นภาพรวมของการดำเนินการวิจัยทั้งหมด
- ขั้นตอนที่สาม** รายงานผลการหาคำตอบ เป็นขั้นตอนสุดท้าย เมื่อได้รับคำตอบจากการวิจัยแล้ว นำมาเขียนเป็นรายงานให้ผู้อื่นทราบว่า ทำไมจึงสนใจทำวิจัยเรื่องนั้น ๆ มีวิธีการทำวิจัยอย่างไร และผลที่ได้จากการทำวิจัยเป็นอย่างไร

ในขั้นตอนของการทำวิจัยทั้ง ๓ ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดและวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. คำถามที่ต้องการคำตอบ คืออะไร

เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องตอบให้ได้ว่า อยากรู้อะไร มีปัญหาข้อสงสัยอะไรคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไรเรียกว่าเป็นคำถามการวิจัย

ตัวอย่างคำถามการวิจัย เช่น อาหารประเภทใดที่วัยรุ่นชอบกิน วัยรุ่นใช้เวลาว่างทำอะไรลักษณะครูที่วัยรุ่นชอบเป็นอย่างไรผักชีขึ้นได้ดีในดินชนิดใด ฯลฯ เป็นต้น

ที่มาของคำถามการวิจัย ได้มาจากปัญหา ข้อข้องใจ ความสนใจของผู้วิจัยเอง หรือได้มาจากการพูดคุยกับผู้อื่นแล้วเกิดประเด็นคำถาม หรือได้มาจากการศึกษาค้นคว้าอ่านหนังสือแล้วเกิดความสนใจที่จะหาคำตอบ เป็นต้น

วิธีการหาคำตอบที่ต้องการรู้อย่างไร

เมื่อผู้วิจัยมีคำถามการวิจัยแล้วขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยต้องเขียนแสดงให้เห็นว่าจะมีแนวทาง/วิธีการหาคำตอบ ในเรื่องที่สนใจหรืออยากรู้อย่างไรโดยเขียนรายละเอียดให้ครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

๑. จะทำวิจัยเรื่องอะไร (ชื่อเรื่องที่วิจัย)
๒. ทำไมจึงทำเรื่องนี้ (เหตุผลที่สนใจทำวิจัยเรื่องนี้คืออะไร)
๓. อยากรู้อะไรบ้างจากการวิจัย (วัตถุประสงค์การวิจัย)
๔. มีวิธีการขั้นตอนการวิจัยอย่างไร (อธิบายรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัยระยะเวลาแผนการดำเนินงาน)
๕. ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยคืออะไร

เขียนรายงานการวิจัยอย่างไร

การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย ๆ

การเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย ๆ ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่องที่วิจัย
๒. ชื่อผู้วิจัย
๓. เหตุผลที่ทำวิจัย (ทำไมจึงทำวิจัยเรื่องนี้)
๔. อยากรู้อะไรจากการวิจัย (วัตถุประสงค์การวิจัย)
๕. วิธีการดำเนินการวิจัย (ขั้นตอน/วิธีการ/ระยะเวลาการวิจัย)
๖. ผลการวิจัย (ข้อค้นพบจากการวิจัย)

รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัส ทร๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การจัดการความรู้

๑. ให้ผู้เรียนเขียนสรุปความหมายของการวิจัยตามความเข้าใจของตนเอง

[illegible]

๒. ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและยกตัวอย่างว่า มีนวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ อะไรบ้างที่เกิดขึ้นจากผลของการวิจัย

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

๓. ให้ผู้เรียนเขียนคำถามการวิจัยตามความสนใจของตนเอง คนละ ๓ คำถาม

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๘

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชาภาษาไทย รหัส พท๑๐๐๑ จำนวน ๓ หน่วยกิต

กศน.อำเภอศีร์ชฐนิคม สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักเกี่ยวกับ การฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียนตาม
หลักการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๑.	๑.เข้าใจหลักการ ความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของการฟัง และดู ๒.จับใจความสำคัญ และสรุป ความจากเรื่องที่ฟังและดู ๓.ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการฟัง และดู	๑. หลักการความสำคัญและ จุดมุ่งหมายของการฟัง และดู ๒. การจับใจความสำคัญจากการ ฟัง และดู ๓.การสรุปความจากการฟังและดู ๔. มารยาทในการฟัง และดู	✓ ✓ ✓ ✓			
๒.	๑. เข้าใจความสำคัญ และ ลักษณะการพูดที่ดี ๒. พูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม ๓. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการพูด	๑.หลักการความสำคัญและ จุดมุ่งหมายของการพูด ๒. การเตรียมการพูดและ ลักษณะการพูดที่ดี ๓. การพูดในโอกาสต่าง ๆ - การพูดอวยพร - การพูดขอบคุณ - การพูดแสดงความเสียใจ/ดีใจ - การพูดต้อนรับ - การพูดรายงาน ๔. มารยาทในการพูด	✓ ✓ ✓	✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๓.	๑.เข้าใจความสำคัญ หลักการ และจุดมุ่งหมายของการอ่าน ทั้งอ่านออกเสียงและอ่าน ในใจ ๒. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ บทสนทนา เรื่องสั้น บทร้อย กรอง และบทร้องเล่น บท กล่อมเด็ก ๓. อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน ๔. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการอ่านและมีนิสัยรักการ	๑.ความสำคัญ หลักการ และ จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง และ การอ่านในใจ ๒. การอ่านร้อยแก้ว ๒.๑ การอ่านออกเสียง ๒.๒ การอ่านข้อความ บทความ เรื่องสั้น และบทกล่อม เด็ก ๒.๓ การอ่านจับใจความ สำคัญ ๒.๔ การอ่านเพื่อแสดงความ คิดเห็นและ สรุปความ ๓. การอ่านร้อยกรอง ๓.๑ การอ่านคำคล้องจอง บท กล่อมเด็ก นิทาน เพลงพื้นบ้าน ๓.๒ การอ่านกลอนสุภาพ ๔. การเลือกอ่านหนังสือและ ประโยชน์ของการอ่าน ๕. การสร้างนิสัยรักการอ่าน และมารยาทในการอ่านที่ดี	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓		
๔.	๑. เข้าใจหลักการเขียน และ เห็นความสำคัญของการเขียน ๒. รู้จักอักษรไทย เขียนสะกด คำ และรู้ความหมายของคำ คำคล้องจอง และประโยค ๓. เขียนสื่อสารใน ชีวิตประจำวัน จดบันทึก โดยใช้คำถูกต้อง ชัดเจน	๑. หลักการเขียน ความสำคัญ ของการเขียน ๒. การเขียนอักษรไทย (พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวเลขไทย) ๓. การเขียนสะกดคำและ ความหมายของคำ	✓ ✓	✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๔.	๔. เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมาย ได้ตามรูปแบบ ๕. เขียนรายงานการค้นคว้า สามารถอ้างอิงแหล่งความรู้ ๖. กรอกรายการต่างๆ ๗. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการเขียนและมีการจด บันทึกอย่างสม่ำเสมอ ๘. อธิบายการใช้เสียง และ รูปอักษรไทย อักษร ๓ หมู่ และการผันวรรณยุกต์ได้ ๙. อธิบายเกี่ยวกับคำ การ สะกดคำ พยางค์ และประโยค ได้ถูกต้อง ๑๐. บอกความหมายของ สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำ ราชาศัพท์ คำสุภาพ และ นำไปใช้ได้ถูกต้อง	๔. การเขียนสื่อสาร - การเขียนประวัติตนเอง - การเขียนบันทึกประจำวัน - การเขียนเล่าเรื่อง ข่าว เหตุการณ์ ๕. การเขียนตามรูปแบบ - การเขียนเรียงความ - การเขียนย่อความ - การเขียนจดหมาย (การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์) ๖. การเขียนรายงานการค้นคว้า และอ้างอิงความรู้ ๗. การเขียนกรอกรายการ (แบบฟอร์ม) ๘. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการเขียนและมีนิสัยรัก การเขียน	✓ ✓ ✓ ✓			
๕	๑. อธิบายการใช้เสียง และ รูปอักษรไทย อักษร ๓ หมู่ และการผันวรรณยุกต์ได้ ๒. อธิบายเกี่ยวกับคำ การ สะกดคำ พยางค์ และประโยค ได้ถูกต้อง ๓. ใช้เครื่องหมายวรรคตอน และอักษรย่อได้ถูกต้อง ๔. บอกประโยชน์การใช้ พจนานุกรม	๑.เสียงและรูปอักษรไทย (พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์) ๒.การผันอักษร ๓ หมู่ (ไตรยางค์) ๓.พยางค์และคำ ๔.คำในมาตราตัวสะกด ๙ มาตรา ๕.ชนิดและหน้าที่ของคำ ๗ ชนิด ๖.โครงสร้างและชนิดของ ประโยค ๗. เครื่องหมายวรรคตอน ๘. การใช้พจนานุกรม	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๕.	๕. บอกความหมายของ สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำ ราชาศัพท์ คำสุภาพ และ นำไปใช้ได้ถูกต้อง เหมาะสม ๖. บอกลักษณะคำไทยคำ ภาษาถิ่น และคำ ภาษาต่างประเทศ ที่มีใช้ใน ภาษาไทย	๙. ความหมายและการใช้สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ ๑๐. การใช้ภาษาที่เหมาะสม กับ บุคคล สถานการณ์ วัฒนธรรม ประเพณี ๑๑. ลักษณะของคำไทย คำ ภาษาถิ่น คำภาษา ต่างประเทศ ที่มีใช้ในภาษาไทย	✓ ✓	 ✓		
๖.	๑. อธิบายถึงประโยชน์ และคุณค่าของนิทาน นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรม และวรรณกรรมในท้องถิ่น	๑. เรื่องราว นิทาน นิทาน พื้นบ้านและวรรณกรรมท้องถิ่น ๒. เรื่องราววรรณคดีที่มี ความ หลากหลาย กลอนบทละคร (สังข์ทอง) กลอนนิทาน (พระอภัยมณี) - กลอนเสภา (ขุนช้าง ขุนแผน	✓	✓		
๗.	๑. ใช้ความรู้การพูดภาษาไทย เป็นช่องทางในการประกอบ อาชีพ ๒. ใช้ความรู้การเขียน ภาษาไทยเป็นช่องทางการ ประกอบอาชีพ	๑. ภาษาไทยด้านการพูดกับ ช่องทางการประกอบอาชีพ ๒. ภาษาไทยด้านการเขียนกับ ช่องทางการประกอบอาชีพ		✓ ✓		

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๓ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การอ่าน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๘.		๒.เข้าใจอ่านออกเสียง คำ ข้อความ บทความ บทสนทนา เรื่องสั้น บทร้อยกรองและ บทร้องเล่น บทกล่อมเด็ก	๒..การอ่านร้อยกรอง ๒.๑ การอ่านคล้องจอง บทกล่อมเด็ก นิทาน เพลง พื้นบ้าน ๒.๒การอ่านกลอนสุภาพ	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา -ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อ่านออกเสียงคำ ข้อความ บทความ บทสนทนา เรื่องสั้นบทกล่อมเด็ก -ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้และทำใบงาน ขั้นสรุป -ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และผู้เรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ครั้งที่ ๘
รายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การอ่านร้อยกรอง

*****

๑. ความหมายของร้อยกรอง

ร้อยกรอง หมายถึง คำประพันธ์แต่งขึ้นโดยมีการสัมผัสให้คล้องจองกัน

๒. การอ่านร้อยกรอง

๒.๑ การอ่านคำคล้องจอง บทกล่อมเด็ก และเพลงพื้นบ้าน ให้อ่านเป็นจังหวะหรือให้คล้องจอง มีการเอื้อนคำ เป็นต้น

ตัวอย่างคำคล้องจอง

จิงก็ราข้าก็แรง, คนรักเท่าผืนหนังคนชังเท่าผืนเสื่อ, โยกเยกเยอน้ำท่วมเมฆ เป็นต้น

ตัวอย่างบทกล่อมเด็ก

โละเห่เอ๋ย	แม่จะเห่ให้นอนวัน
ตื่นขึ้นมาจะอาบน้ำทำขวัญ	นอนวันเกิดแม่คุณ
พ่อเนื้อเย็นเอ๋ย	แม่มีให้เจ้าไปเล่นที่ท่าหน้า
จระเข้จะมา	มันจะคาบเจ้าเข้าถ้ำ
เจ้าทองคำพ่อคุณ	

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน

เพลง เกี่ยวข้าว

คว่ำเกิดหนาแม่คว่ำ	รีบตะบึงถึงคันทนา	จะได้พุดจากันเอ๋ย
เกี่ยวเกิดหนาแม่เกี่ยว	อย่ามัวแลเหลียว	เกี่ยวจะบาดมือเอ๋ย

๒.๒ การอ่านกลอนสุภาพ

จังหวะในการอ่านคำในกลอนสุภาพแบ่งคำตามแผนผัง ดังนี้

๐๐๐/๐๐/๐๐๐/	๐๐๐/๐๐/๐๐๐/
๐๐๐/๐๐/๐๐๐/	๐๐๐/๐๐/๐๐๐/

ภายใน ๑ วรรคมี ๘ คำ จะอ่าน ๓/๒/๓ หากมี ๙ คำ จะอ่าน ๓/๓/๓

กลอนสุภาพ บทหนึ่งจะมี ๒ บาท

บาทที่ ๑ เรียกว่า บาทเอก มี ๒ วรรค คือ สดับ, รับ

บาทที่ ๒ เรียกว่า บาทโท มี ๒ วรรค คือ รอง และ ส่ง ดังนี้

๑ บท

	สตັบ	รับ
บาทเอก	๐๐๐/๐๐/๐๐๐	๐๐๐/๐๐/๐๐๐
	รอง	ส่ง
บาทโท	๐๐๐/๐๐/๐๐๐	๐๐๐/๐๐/๐๐๐

ตัวอย่างกลอนสุภาพ

ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์
 แม้นพุดชั่วตัวตายทำลายมิตร

มีคนรักรสถ้อยอรร้อยจิต
 จะถูกผิดในมนุษย์เพราะพุดจา
 (สุนทรภู่)

ใบงานครั้งที่ ๘

รายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง เรื่องการอ่านร้อยกรอง

*****

กิจกรรม

ข้อที่ ๑ ความหมายของร้อยกรองคือ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๒. การอ่านกลอนสุภาพมีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๓. ผู้เรียนจะเลือกหนังสือ อ่านได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ ๔. ประโยชน์ของการอ่านมีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๙

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๓ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การเขียน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๙.		๑.เข้าใจหลักการเขียน และเห็นความสำคัญของการเขียน ๒.รู้จักอักษรไทย เขียน สะกด	๑.หลักการเขียนและเห็นความสำคัญของการเขียน ๒.การเขียนอักษรไทย คำ และความหมายของคำ คล้องจองและประโยค ๓.เขียนสื่อสารใน ชีวิตประจำวัน จดบันทึก คำ ถูกต้อง ชัดเจน	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา -ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการเขียนและเห็นความสำคัญของการเขียนความหมายของคำคล้องจอง และประโยคและสื่อสารใน ชีวิตประจำวัน จดบันทึก คำ -ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้และทำ ใบงาน ขั้นสรุป -ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และผู้เรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ครั้งที่ ๙

รายวิชา ภาษาไทย รหัส ทท๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา

เรื่อง การเขียนสะกดคำและประสมคำ

*****

การเขียนสะกดและประสมคำ

๑. การเขียนสะกดคำ

การสะกดคำ หมายถึง การออกเสียงจำแนกคำเพื่อให้ทราบส่วนประกอบของคำ

๑.๑ คำที่มีตัวสะกด เป็นคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ และพยัญชนะท้ายคำ แบ่งเป็น ๘ มาตรา

๑.๑.๑ มาตราแม่กง คือ พยางค์ที่มีตัว ง สะกด เช่น จาง บาง

๑.๑.๒ มาตราแม่กม คือ พยางค์ที่มีตัว ม สะกด เช่น ถม ดม

๑.๑.๓ มาตราแม่เกย คือ พยางค์ที่มีตัว ย สะกด เช่น เลย ตาย

๑.๑.๔ มาตราแม่เกว คือ พยางค์ที่มีตัว ว สะกด เช่น สาว เลว แกว

๑.๑.๕ มาตราแม่กน คือ พยางค์ที่มีตัว น สะกด เช่น กิน นอน หรือที่ตัวอื่นที่

ทำหน้าที่และออกเสียงเหมือน น สะกด คือ ญ ณ ร ล ฟ เช่น จริญ คุณ ขจร มูล และทมิฬ

๑.๑.๖ มาตราแม่กก คือ พยางค์ที่มีตัว ก สะกด เช่น มาก จาก หรือ

ตัวอื่นที่ทำหน้าที่และออกเสียงเหมือนมี ก สะกดคือ ข ค ฃ เช่น สุข พรรค และเมฆ

๑.๑.๗ มาตราแม่กต คือ พยางค์ที่มีตัว ต สะกด เช่น กต มต หรือตัวอื่นที่ทำ

หน้าที่และออกเสียงเหมือนมีตัว ต สะกด เช่น จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ธ ศ ษ และ ส เช่น ดุจ ราช ก้าว

กฏ นาฏศิลป์ รัฐ คุรุฑ วุฒิ มารุต รถ บาท พุทธ เพศ เศษ และรส

๑.๑.๘ มาตราแม่กบ คือ พยางค์ที่มีตัว บ สะกด เช่น พบ ลบ หรือ ตัวอื่นที่ทำหน้าที่

และออกเสียงเหมือนมีตัว บ สะกด เช่น ป พ ภ เช่น ทวีป ภาพยนตร์ โลภมาก รูปเทียน นิพพาน

๑.๒ คำที่ไม่มีตัวสะกด เป็นคำที่ประสมด้วยพยัญชนะต้น สระ หรือคำที่มีตัวสะกดในแม่ ก

กา เช่น จะ นำ ไป เป็นต้น

๒. การประสมคำ เป็นการสร้างคำโดยใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

คำ พยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์

คำ	พยัญชนะ	สระ	ตัวสะกด	วรรณยุกต์
บาน	บ	า	น	-
ร้าน	ร	า	น	๒
งาม	ง	า	ม	-
ล้น	ล	ึ	น	๒

การอ่านออกเสียงสะกด เช่น

บาน อ่านว่า บอ – อา – นอ – บาน

งาม อ่านว่า งอ – อา – มอ – งาม

ร้าน อ่านว่า รอ – อา – นอ – ราน – โท – ร้าน

ล้น อ่านว่า ลอ – อี – น – โท – ล้น

ใบงานครั้งที่ ๙

รายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา

เรื่อง การเขียนสะกดคำและประสมคำ

*****

กิจกรรม จงตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ให้ยกตัวอย่างคำที่สะกด ด้วยแม่กง แม่กน แม่กม แม่กบ และ แม่เกย

อย่างละ ๓ คำ

แม่กง

.....
.....

แม่กน

.....
.....

แม่กม

.....
.....

แม่กบ

.....
.....

แม่เกย

.....
.....

๒. ให้ยกตัวอย่างประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์มา ๕ ตัว

๑. ....

๒. ....

๓. ....

๔. ....

๕. ....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๐

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๓ หน่วยกิต
หัวเรื่อง หลักการใช้ภาษา

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๐.		๑.เข้าใจหลักการใช้ เครื่องหมายวรรค ตอนและอักษรย่อได้ ถูกต้อง	๑.สามารถใช้เครื่องหมาย วรรคตอนและอักษรย่อได้	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา -ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบ การเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนอธิบายหลักการใช้ เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อ ผู้เรียน -ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้และ ทำใบงาน ขั้นสรุป -ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และผู้เรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๐

รายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา

เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อ

*****

๑. เครื่องหมายวรรคตอน

การใช้เครื่องหมายในภาษาไทย นอกจากจะเข้าใจในเรื่องการเว้นวรรคตอนแล้วยังมีเครื่องหมายอื่นๆ อีกมาก ทั้งที่ใช้และไม่ค่อยได้ใช้ ได้แก่

	เครื่องหมาย		วิธีการใช้
1.	,	จุลภาค	ใช้คั่นระหว่างคำ หรือคั่นกลุ่มคำ หรือคั่นชื่อเฉพาะ เช่น ดี, เลว
2.	.	มหัพภาค	ใช้เขียนจบข้อความประโยค และเขียนหลังตัวอักษรย่อ หรือตัวเลขหรือกำกับอักษรชื่อย่อ เช่น มี.ค. , ต.ช. , 1. นาม, ก.คน ข. สัตว์, 10.50 บาท, 08.20 น.
3.	?	प्रक्षेत्र	ใช้กับข้อความที่เป็นคำถาม เช่น ปลาตัวนี้ราคาเท่าไร?
4.	!	อัศเจรีย์	ใช้กับคำอุทาน หรือข้อความที่แสดงอารมณ์ต่างๆ เช่น อื้อ ด้ายตาย! พุทโธเอ๋ย! อนิจจา!
5.	( )	นขลลลล	ใช้คั่นข้อความอธิบายหรือขยายความข้างหน้าให้แจ่มแจ้ง เช่น นกมีหูหนูมีปีก (ค้างคาว) ธ.ค.(ธันวาคม)
6.	—	สัญลักษณ์	ใช้ขีดได้ข้อความสำคัญ หรือข้อความที่ให้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น งานเริ่มเวลา <u>10.00 น.</u>
7.	“ ”	อัญประกาศ	ใช้สำหรับเขียนคร่อมคำหรือข้อความ เพื่อแสดงว่าข้อความนั้นเป็นคำพูดหรือเพื่อเน้นความนั้นให้เด่นชัดขึ้น เช่น “พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง”
8.	-	ยัติภังค์	ใช้เขียนระหว่างคำที่ เขียนแยกพยางค์กันเพื่อให้รู้พยางค์หน้ากับพยางค์หลังนั้นติดกันหรือเป็นคำเดียวกัน คำที่เขียนแยกนั้นจะอยู่ในบรรทัดเดียวกันหรือต่างบรรทัดกันก็ได้ เช่น ตัวอย่างคำว่า ฎีกา ในกรณีคำอยู่ในบรรทัดเดียว

	เครื่องหมาย		วิธีการใช้
			เช่น คำว่า สัปดาห์ อ่านว่า สับ - คา
9.	.....	เส้นไข่ปลาหรือเส้นปรุ	ใช้แสดงช่องว่าง เพื่อให้เติมคำตอบ หรือใช้ละข้อความที่ไม่ต้องการเขียน เช่น โอ้ .....า ! หรือละข้อความที่ยกมาเพียงบางส่วน หรือใช้แสดงส่วนสัมผัสที่ไม่บังคับของคำประพันธ์
10.	ๆ	ไม้ยมก	ใช้เขียนเพื่อซ้ำคำ ซ้ำวลี ซ้ำประโยคสั้น ๆ เช่น คำ ๆ แดง ๆ วันหนึ่ง ๆ ที่ละน้อย ๆ พอมารู้แล้ว ๆ
11.	ฯ	ไปยาลใหญ่ (ไปยาลใหญ่)	ใช้ละข้อความตอนปลายหรือตอนกลาง เช่น สัตว์พาหนะ ได้แก่ ช้าง ม้า วัว ควาย ฯลฯ
12.	า	ไปยาลน้อย (ไปยาลน้อย)	ใช้ละบางส่วนของคำที่เน้นชื่อเฉพาะและรู้จักกันดีแล้ว เช่น อุดรฯ กรุงเทพฯ
13.	" "	บุพสัญญา	ใช้เขียนแทนคำที่ตรงกันกับคำข้างบน เช่น ชื่อมา 3 บาท ขายไป 5"
14.	๑	พยางค์	ใช้เขียนขึ้นต้นพยางค์ของคำหรือยกร่อง ปัจจุบันไม่นิยมใช้
15.		มหรรณฺสัญญา หรือย่อหน้า	ขึ้นบรรทัดใหม่ให้ตรงย่อหน้าแรก
16.		เว้นวรรค	ใช้แยกคำหรือความที่ไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งแบ่งเป็นเว้นวรรคใหญ่ จะใช้กับข้อความที่เป็นประโยคยาวหรือประโยคความซ้อน และเว้นวรรคน้อยใช้กับข้อความที่ใช้ตัวเลขประกอบหน้าหลังอักษรย่อ หรือยศ ตำแหน่ง

เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอนและอักษรย่อ

ให้ผู้เรียนฝึกเขียนอักษรย่อประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากตัวอย่างที่ยกมา

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๑

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๓ หน่วยกิต
หัวเรื่อง วรรณคดี วรรณกรรม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๑.		๒.อธิบายถึงประโยชน์และคุณค่าของนิทาน นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมและวรรณกรรมในท้องถิ่น	๒.เรื่องราววรรณคดีที่มีความหลากหลาย -กลอนบทละคร (สังข์ทอง) -กลอนนิทาน (พระอภัยมณี) -กลอนเสภา (ขุนช้าง ขุนแผน)	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา -ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมและวรรณกรรมในท้องถิ่น -ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้และทำใบงาน ขั้นสรุป -ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและผู้เรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๑

รายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา

เรื่อง วรรณคดีและวรรณกรรม

*****

ความหมายของวรรณคดี และวรรณคดีที่น่าศึกษา

๑. ความหมายของวรรณคดี

วรรณคดี หมายถึง เรื่องแต่งที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี เป็นตัวอย่างด้านภาษา แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในยุคนั้น ๆ แต่งโดยกวีที่มีชื่อเสียง เช่น วรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี และสังข์ทอง เป็นต้น

วรรณคดีที่แต่งดีมีลักษณะดังนี้

๑. เนื้อเรื่องสนุกสนาน ให้ข้อคิด ข้อเตือนใจ ที่ไม่ล้าสมัย
๒. ใช้ภาษาได้เพราะ และมีความหมายดี นำไปเป็นตัวอย่างของการแต่งคำประพันธ์ได้
๓. ใช้ฉากและตัวละครบรรยายลักษณะนิสัย และให้ข้อคิดที่ผู้อ่านตีความ โดยฉากหรือสถานที่เหมาะสมกับเรื่อง
๔. ได้รับการยกย่อง และนำไปเป็นเรื่องให้ศึกษาของนักเขียนและนักคิดได้

ใบงานครั้งที่ ๑๑

รรายวิชา ภาษาไทย รหัส พท๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง วรรณคดีและวรรณกรรม

*****

กิจกรรม

๑.วรรณคดีที่นำศึกษา

สำหรับระดับประถมศึกษานี้มีวรรณคดีที่แนะนำให้ศึกษา ๓ เรื่อง คือ สังข์ทองซึ่งเป็น
กลอนบทละคร พระอภัยมณีเป็นกลอนนิทาน และขุนช้างขุนแผนเป็นกลอนเสภา โดยขอให้ศึกษาค้นคว้า
วรรณคดี ๓ เรื่องและสรุปเป็นสาระสำคัญ ในหัวข้อต่อไปนี้ (อาจให้ผู้เรียนนำหัวข้อเหล่านี้แยกเขียนภายนอก
โดยไม่ต้องเขียนลงในหนังสือก็ได้)

๑. สังข์ทอง

๑.๑ ผู้แต่ง _____

๑.๒ เนื้อเรื่องโดยสรุปย่อ

.....

.....

.....

.....

๑.๓ ข้อคิดและความประทับใจที่ได้รับจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

๒. พระอภัยมณี

๒.๑ ผู้แต่ง _____

๒.๒ เนื้อเรื่องโดยสรุปย่อ

.....

.....

.....

.....

๒.๓ ข้อคิดและความประทับใจที่ได้รับจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ขุนช้างขุนแผน

๓.๑ ผู้แต่ง _____

๓.๒ เนื้อเรื่องโดยสรุปย่อ

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๓ ข้อคิดและความประทับใจที่ได้รับจากเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

(สถานที่ คั่นควาคือ กศน.ตำบล หอสมุดประชาชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับข้อคิดและความประทับใจผู้เรียนแต่ละคนอาจเขียนแตกต่างกัน ซึ่งควรได้อ่านและพิจารณาข้อคิดเหล่านั้นว่าถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละเรื่องเหล่านี้หรือไม่)

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๒

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท๑๑๐๐๑
 ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๓ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๒.		๒.เข้าใจการใช้ความรู้ การเขียนภาษาไทย เป็นช่องทางการ ประกอบอาชีพ	๑.หลักการใช้ภาษาไทยด้าน การเขียนกับช่องทางการ ประกอบอาชีพ	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา -ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบ การเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการหลักการใช้ภาษาไทยด้านการ เขียนกับช่องทางการประกอบอาชีพ -ให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาใบความรู้และ ทำใบงาน ขั้นสรุป -ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และผู้เรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๒

รายวิชา ภาษาไทย รหัส ทท๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา

เรื่อง ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

*****

ภาษาไทยกับช่องทางการประกอบอาชีพ

การศึกษาและเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย นับเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ หากมีการฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะด้านต่างๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ก็จะสามารถใช้ประโยชน์จากภาษาไทยไปประกอบอาชีพได้

ในการประกอบอาชีพต่างๆ นั้น ล้วนต้องใช้ภาษาไทยเป็นพื้นฐาน การได้ฟัง ได้อ่านได้เขียนจดบันทึก ตัวอย่างเรื่องราวต่างๆ จะทำให้ได้รับความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ทำให้มองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ ช่วยให้ตัดสินใจประกอบอาชีพได้อย่างมั่นใจ นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้ว ได้พัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

นอกจากนี้ยังสามารถใช้การฟัง การดู และการอ่านเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักฐาน เหตุผล ตัวอย่างแนวคิดเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ วิจารณ์ และตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งตัดสินใจในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

ช่องทางการประกอบอาชีพ

วิชาชีพที่ใช้ภาษาไทย เป็นทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ได้แก่ อาชีพนักพูด นักเขียนที่ต้องใช้ทักษะการพูด และการเขียนเป็นพื้นฐาน เช่น

๑. ผู้ประกาศ
๒. พิธีกร
๓. นักจัดรายการวิทยุ
๔. นักเขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์
๕. นักข่าว
๖. นักเขียนประกาศโฆษณาข่าวท้องถิ่น
๗. นักเขียนบทความ

ทั้งนี้ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพต่างๆ ขึ้นอยู่กับความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ที่แต่ละคนได้สั่งสมมา รวมทั้งต้องมีการฝึกฝนเรียนรู้เพิ่มเติมด้วย

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพพิธีกร

อาชีพพิธีกร เป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะการพูดมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้ทักษะการฟัง การดู การอ่าน ที่จะช่วยสะสมองค์ความรู้ไว้ในตน พร้อมทั้งจะต้องออกมาใช้ได้ตลอดเวลาสิ่งสำคัญในการเป็นพิธีกร คือ การพูด จึงต้องเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ เช่น ศึกษาเรื่องลักษณะการพูดที่ดีหน้าที่ของพิธีกร คุณสมบัติของผู้ที่เป็นพิธีกร ขั้นตอนการพูดของพิธีกร เป็นต้น

ลักษณะการพูดที่ดี

๑. เนื้อหาที่พูดดี ตรงตามจุดประสงค์เป็นไปตามขั้นตอนของงานพิธีนั้นๆ

๒. มีวิธีการพูดที่ดี น้ำเสียงนุ่มนวล ชัดถ้อย ชัดคำ ใช้คำพูดถูกต้องเหมาะสม พูดสั้นๆ กระชับได้ใจความและประทับใจ เช่น การพูดแสดงความเสียใจกรณีเสียชีวิต เจ็บป่วย หรือประสบเคราะห์กรรมควรมีวิธีการพูด ดังนี้

- พูดให้รู้สึกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ
- แสดงความรู้สึกห่วงใย ร่วมทุกข์ร่วมสุข
- พูดด้วยน้ำเสียงแสดงความเศร้าสลดใจ
- พูดด้วยวาจาสุภาพ
- ให้กำลังใจและยินดีจะช่วยเหลือ

๓. มีบุคลิกภาพที่ดี ผู้พูดมีการแสดงออกทางกาย ทางสีหน้า ทางจิตใจที่เหมาะสมกับลักษณะงานนั้นๆ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น งานศพ งานมงคลสมรส งานอุปสมบท เป็นต้น

หน้าที่ของพิธีกร

พิธีกร คือ ผู้ดำเนินการในพิธี ผู้ดำเนินรายการ ผู้ทำหน้าที่ดำเนินรายการของงานที่จัดขึ้นอย่างมีพิธีการ

หน้าที่ของพิธีกร จะเป็นผู้นำที่บอกกล่าวให้ผู้ร่วมพิธีการต่างๆ ได้ทราบถึงขั้นตอนพิธีการว่ามีอะไรบ้าง ใครจะเป็นผู้พูด พูดตอนไหน ใครจะทำอะไร พิธีกรจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบ นอกจากนี้พิธีกรจะทำหน้าที่ประสานงานกับทุกฝ่ายให้ราบรื่นตรงกัน

พิธีกร จึงเป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่องานพิธีนั้น ๆ ถ้าพิธีกรทำหน้าที่ได้ดี งานพิธีนั้นก็จะดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย แต่ถ้าพิธีกรทำหน้าที่บกพร่องก็จะทำให้งานพิธีนั้นไม่ราบรื่น เกิดความเสียหายได้

คุณสมบัติของพิธีกร

๑. เป็นผู้มีบุคลิกดี รูปร่างดี สง่า มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย เหมาะกับกาลเทศะ

๒. มีน้ำเสียงนุ่มนวล น่าฟัง มีลีลาจังหวะการพูดพอเหมาะ ชวนฟัง มีชีวิตชีวา

๓. พูดออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี ชัดเจน ออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้อง

๔. ใช้ภาษาดี เลือกสรรถ้อยคำนำมาพูดให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ดี สั้นและกระชับมีศิลปะในการใช้ภาษา

๕. มีมารยาทในการพูดให้เกียรติผู้ฟัง ควบคุมอารมณ์ได้ดี

๖. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีสร้างบรรยากาศด้วยสีหน้าท่าทาง ลีลาและน้ำเสียง ฯลฯ

๗. เป็นผู้ใฝ่ใจศึกษารูปแบบวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ มีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นและพยายามพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

๘. มีความรู้ในรายละเอียด ขั้นตอน วิธีการของกิจกรรมที่จะทำหน้าที่พิธีกรเป็นอย่างดี ด้วยการศึกษ ประสานงาน ซักซ้อมสอบถามจากทุกฝ่ายให้ชัดเจนและแม่นยำ

๙. เป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับไว

ขั้นตอนการพูดของพิธีกร

๑. กล่าวทักทายกับผู้ฟัง
๒. แจ้งวัตถุประสงค์หรือกล่าวถึงโอกาสของการจัดงาน
๓. แจ้งถึงกิจกรรมหรือการแสดงที่จะจัดขึ้นว่ามีอะไร มีขั้นตอนอย่างไร
๔. กล่าวเชิญประธานเปิดงาน เชิญผู้กล่าวรายงาน (ถ้ามี) และกล่าวขอบคุณเมื่อประธานกล่าวจบ
๕. แจ้งรายการที่จะดำเนินการในลำดับต่อไป ถ้ามีการอภิปรายก็เชิญคณะผู้อภิปรายเพื่อดำเนินการอภิปราย ถ้าหากงานนั้นมีการแสดงก็แจ้งรายการแสดง ดังนี้
  - ๕.๑ บอกชื่อรายการ บอกที่มา หรือประวัติเพื่อเกริ่นให้ผู้ฟังเข้าใจเป็นพื้นฐาน
  - ๕.๒ ประกาศรายนามผู้แสดง ผู้ฝึกซ้อม ผู้ควบคุม
  - ๕.๓ เชิญชมการแสดง
  - ๕.๔ มอบของขวัญของที่ระลึกหลังจบการแสดง
๖. พูดเชื่อมรายการ หากมีการแสดงหลายชุดก็ต้องมีการพูดเชื่อมรายการ
๗. เมื่อทุกรายการจบสิ้นลง พิธีกรจะกล่าวขอบคุณแขกผู้มีเกียรติ ผู้ฟังและผู้ชม ผู้ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนงาน หากมีพิธีปิด พิธีกรก็ต้องดำเนินการจนพิธีปิดเสร็จเรียบร้อย

ใบงานครั้งที่ ๑๒
รายวิชา ภาษาไทย รหัส ทพ๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

*****

กิจกรรม ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. บอกคุณค่าของภาษาไทย

9) .....

6) .....

8).....

৫) _____

२)

๒. ลักษณะของคำไทยมีอะไรบ้าง

6.) .....

๓. จงเขียนคำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาไทยมา ๑๐ คำ

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๓

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทข๑๑๐๑ จำนวน ๑ หน่วยกิต

กศน.อำเภอศีร์ษะสุนคม สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานการเรียนรู้

รู้ เข้าใจ ยอมรับ เห็นคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ใน
ครอบครัว และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวอย่างมีความสุข

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๑.	รู้เข้าใจประวัติ ความเป็นมา ความหมาย แนวคิด หลักการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ประวัติ ความเป็นมา ความหมาย แนวคิด หลักการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓			
๒.	๑. อธิบายแนวทางในการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของ ตนเองครอบครัว ๒. ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. วิเคราะห์สภาพรายรับ รายจ่ายของครอบครัวได้ ๔.วางแผนการจัดทำบันทึก รายรับรายจ่ายของตนเองและ ครอบครัวอย่างเป็นระบบ ๕.อธิบายวิธีการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ของครอบครัว ๖. ให้คำแนะนำ สมาชิกใน ครอบครัวเห็นคุณค่าและ นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตได้	๑. แนวทางในการนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของ ตนเองและครอบครัว ๒. การดำเนินชีวิตตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๓. รายรับ – รายจ่ายของตนเอง และครอบครัว ๔. การวางแผนการใช้จ่ายของ ตนเองและครอบครัว ๕. การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ จากกรณีต่าง ๆ เช่น - การประหยัด อดออม - การใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ - การปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและ ผู้บริโภค	✓ ✓ ✓	✓ ✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
		๖. หลักในการให้คำแนะนำ สมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่า ของการนำเอาหลักเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ใน การดำเนิน ชีวิต		✓		

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๓.		๑. อธิบายแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของตนเองครอบครัว ๒. ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. แนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัว	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนากันถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - สรุปองค์ความรู้ปรับปรุง ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑
ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต
หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๓
 รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทช๑๑๐๑๑ ระดับประถมศึกษา
 เรื่อง ความพอเพียง

*****

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดรวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

๓.๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๓.๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓.๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

๔.๑ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๔.๒ เจื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่ายิ่ง และยังมีคุณลักษณะที่ก้าวหน้าและเหมาะสมสำหรับสังคม หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี ๕ ประการ คือ

๑. ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่รีบร้อนเกินไป ไม่ช้าเกินไปและไม่โดดเด่นเกินไป
๒. ความมีเหตุผล คือทุกอย่างต้องมีที่ไปที่มา อธิบายได้ การส่งเสริมกันไปในทางที่ดีสอดคล้องกับหลักพุทธธรรม คือ ความเป็นเหตุเป็นผลเพราะสิ่งนี้ทำให้เกิดสิ่งนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นตามเหตุผลปัจจัย
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี จะต้องปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่ควรจะเป็น เช่น เกิดความเสี่ยงเพราะมีความโลภมากเกินไป
๔. ความรอบรู้ ต้องมีความรอบคอบ มีการใช้ความรู้ใช้วิทยาการด้านความระมัดระวัง มีการจัดองค์ความรู้ที่ดี ดำเนินการอย่างรอบคอบ ครอบคลุมรอบด้าน ครอบคลุมมิติความมีคุณธรรมความดี คุณธรรมความดีเป็นพื้นฐานของความมั่นคง ซึ่งประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มานะอดทน พากเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

*****

๑. จงอธิบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความเข้าใจของท่านโดยละเอียด

[illegible]

๒. ปัญชีครวเรือนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญอย่างไร

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๔

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๔.		๔.วางแผนการจัดทำ บันทึกรายรับรายจ่าย ของตนเองและ ครอบครัวอย่างเป็น ระบบ ๕.อธิบายวิธีการลด รายจ่ายและเพิ่มรายได้ ของครอบครัว	๓. รายรับ – รายจ่ายของ ตนเองและครอบครัว ๔. การวางแผนการใช้จ่าย ของตนเองและครอบครัว ๕. การลดรายจ่าย เพิ่ม รายได้จากกรณีต่าง ๆ เช่น - การประหยัด อดออม	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนถึงกระบวนการ จัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะ อย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษา แบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้ - รายรับ – รายจ่ายของตนเองและ ครอบครัว - การวางแผนการใช้จ่ายของตนเองและ ครอบครัว - การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้จากกรณีต่าง ๆ เช่น - การประหยัด อดออม	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

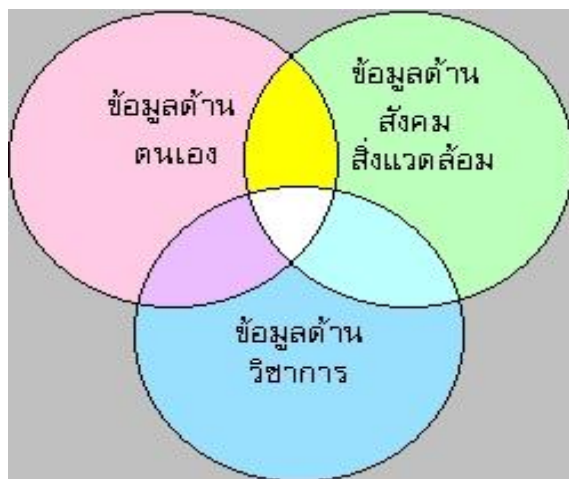
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำบัญชีรายรับรายจ่ายแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๔
รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทช๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง ความพอเพียง

*****

คิดเป็น (khit pen) เป็นศัพท์บัญญัติ โดย ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ให้เงื่อนไขนิยามว่า คิดเป็นหมายถึงการคิดเพื่อการตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูล ๓ ด้าน คือ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ

กระบวนการ คิดเป็น โดย ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ มีดังนี้

ส่วนที่เป็นสีชมพู แทนการคิดโดยอาศัยข้อมูลด้านตนเองด้านเดียว

ส่วนที่เป็นสีเขียว แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อมเพียงด้านเดียว

ส่วนที่เป็นสีฟ้า แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลด้านวิชาการเพียงด้านเดียว

ส่วนที่เป็นสีเหลือง แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลด้านตนเอง และด้านสังคมสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อมูลทางด้านวิชาการ

ส่วนที่เป็นสีฟ้าอ่อน แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อมูลด้านตนเอง

ส่วนที่เป็นสีม่วง แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลด้านตนเองและด้านวิชาการ โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่เป็นสีขาว แทนการคิดที่อาศัยข้อมูลครบทั้งสามด้าน ในวิถีการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งไม่มีคำตอบ

สำเร็จรูป ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ของสังคม สิ่งแวดล้อม และวิชาการ สามารถคิด ตัดสินใจสู่การปฏิบัติ จนกระทั่งเกิดความพอใจและพบความสุขตามหลักการ **คิดเป็น**

ปรัชญา คิดเป็น อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนมีจุดรวมของความต้องการที่เหมือนกัน คือ ทุกคนต้องการความสุข คนเราจะมีมีความสุขเมื่อเราและสังคมสิ่งแวดล้อมประสมกลมกลืนกันได้ โดยการปรับปรุงตัวเราให้เข้ากับสังคมหรือสิ่งแวดล้อมหรือโดยการปรับปรุงสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเรา หรือปรับปรุงทั้งตัวเราและสังคมสิ่งแวดล้อมให้ประสมกลมกลืนกัน หรือเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตน คนที่สามารถทำได้เช่นนี้ เพื่อให้ตนเองมีความสุขนั้น จำเป็นต้องเป็นผู้มีความคิดสามารถคิดแก้ปัญหา รู้จักตนเองและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จึงจะเรียกได้ว่าผู้นั้นเป็นคนคิดเป็น หรืออีกนัยหนึ่งปรัชญา “คิดเป็น” มาจากความเชื่อพื้นฐานตามแนวพุทธศาสนา ที่สอนให้บุคคลสามารถพ้นทุกข์

และพบความสุขได้ด้วยการค้นหาสาเหตุของปัญหา สาเหตุของทุกข์ ซึ่งส่งผลให้บุคคลผู้นั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความหมายของ คิดเป็น

โกวิท วรพิพัฒน์ ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ **คิดเป็น** ว่า บุคคลที่คิดเป็นจะสามารถเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีระบบ บุคคลผู้นี้จะสามารถพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และสามารถรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับทางเลือก เขาจะพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละเรื่อง โดยใช้ความสามารถเฉพาะตัวค่านิยมของตนเอง และสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ ประกอบการพิจารณา

การ **คิดเป็น** เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหา คือ มีจุดเริ่มต้นที่ปัญหาแล้วพิจารณาย้อนไต่ตรองถึงข้อมูล ๓ ประเภท คือ ข้อมูลด้วยตนเองชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ ต่อจากนั้นก็ลงมือกระทำหากสามารถทำให้ปัญหาหายไป กระบวนการก็ยุติลง แต่หากบุคคลยังไม่พอใจแสดงว่ายังมีปัญหาอยู่ บุคคลก็จะเริ่มกระบวนการพิจารณาทางเลือกใหม่อีกครั้ง และกระบวนการนี้ยุติลงเมื่อบุคคลพอใจและมีความสุข

สรุป ความหมายของ คิดเป็น ได้ดังนี้

- การวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาคำตอบหรือทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาและดับทุกข์
- การคิดอย่างรอบคอบเพื่อการแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อมูลตนเอง ข้อมูลสังคมสิ่งแวดล้อมและข้อมูลวิชาการ

เป้าหมายของ คิดเป็น

เป้าหมายสุดท้ายของการเป็นคน **คิดเป็น** คือความสุข คนเราจะมีสุขเมื่อตัวเราและสังคม สิ่งแวดล้อมประสมกลมกลืนกันอย่างราบรื่นทั้งทางด้านวัตถุ ภายและใจ

แนวคิดหลักของ คิดเป็น

- มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการความสุข
- ความสุขที่ได้นั้นขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของแต่ละคนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมตามวิธีการของตนเอง
- การตัดสินใจเป็นการคิดวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูล ๓ ด้าน คือด้านตนเอง ด้านสังคม และด้านวิชาการ
- ทุกคนคิดเป็น เท่าที่การคิดและตัดสินใจทำให้เราเป็นสุขไม่ทำให้ใครหรือสังคมเดือดร้อน

คิดอย่างไรเรียกว่า คิดเป็น

คิดเป็น เป็นการคิดแบบพอเพียง พอประมาณ ไม่มาก ไม่น้อยเป็นทางสายกลาง สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล พร้อมทั้งจะรับผลกระทบที่เกิดโดยมีความรอบรู้ในวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง สามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ มีคุณภาพใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั่นเอง เป็นการบูรณาการเอาการคิด การกระทำ การแก้ปัญหา ความเหมาะสมและความพอดี มารวมไว้ในคำว่า **คิดเป็น** คือ การคิดเป็นทำเป็นอย่างเหมาะสมตนเกิดความพอดี และแก้ปัญหาได้ด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เป็นคน คิดเป็น

กระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญา **คิดเป็น** นี้ ผู้เรียนสำคัญที่สุดผู้สอนจะเป็นเพียงผู้จัดโอกาส จัดกระบวนการ จัดระบบข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ กิจกรรมในการเรียนรู้ต้องมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์จากปัญหาและความต้องการของตนเอง
๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
๓. เรียนรู้จากการอภิปรายถกเถียงในประเด็นที่เป็นปัญหา
๔. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม มีการใช้ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน
๕. เรียนรู้จากวิถีชีวิตจริง จากการทำงาน
๖. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำโครงการ
๗. เรียนรู้จากการศึกษา กรณีตัวอย่างเพื่อการแก้ปัญหาชุมชน
๘. ผู้เรียนต้องรู้จักใช้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง ผูกติดสนใจด้วยระบบข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้
๙. นำเวทีชาวบ้านมาเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการคิดแก้ปัญหา
๑๐. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของข้อมูลตนเอง ชุมชนสิ่งแวดล้อม และวิชาการ

ตัวอย่างการคิดเป็น

ปราชญ์ชาวบ้าน คุณลุงประยงค์ รมรงค์ แห่งชุมชนบ้านไม้เรียงจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นตัวอย่างของบุคคลที่เป็นรูปแบบของความหมาย **คิดเป็น** ได้อย่างดี ลุงประยงค์ จะมีความคิดที่เชื่อมโยง คิดแยกแยะชัดเจน เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการนำไปปฏิบัติ และต้องทดลองความรู้ที่หามาได้ก่อนการยืนยันเสมอ แนวคิดเช่นนี้ทำให้ลุงประยงค์เป็นแกนนำสำคัญที่ทำให้ชุมชนไม้เรียง เป็นชุมชนตัวอย่างหนึ่งที่เข้มแข็งมานานพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมพอดีกับบริบทของตนเอง

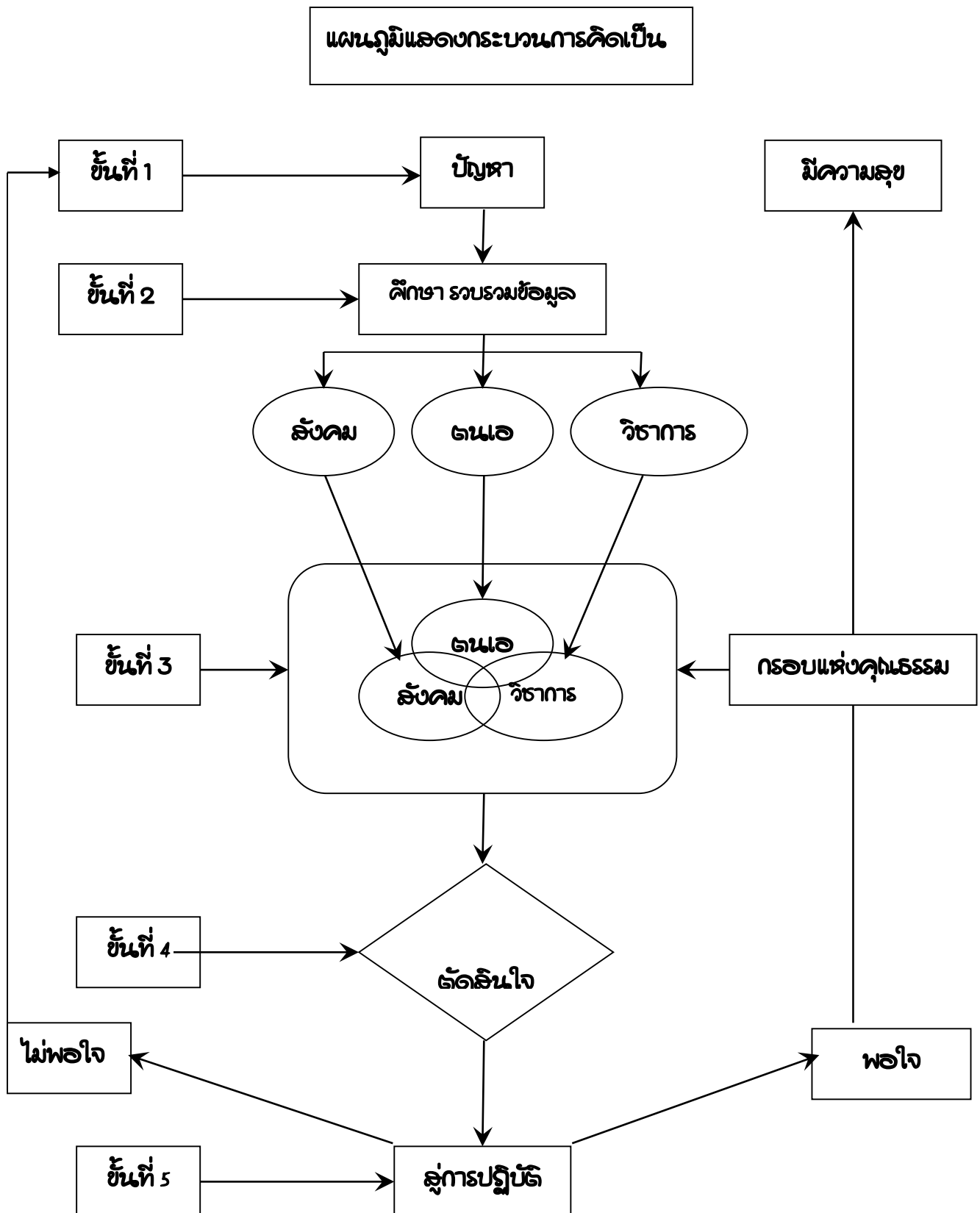
ตัวอย่าง การคิดเป็น เรื่องถ้าคิดจะเลี้ยงหมู จะต้องพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

๑. ตนเอง ว่าจะมีความพร้อมด้านทรัพยากรของตนเองเช่น เงินทุน สถานที่ ทำเล แรงงาน ฯลฯ
๒. ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม มีความขัดแย้ง หรือเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการหรือไม่ตลอดจนถึง ด้านความต้องการของชุมชน ฯลฯ
๓. ด้านวิชาการ หมายถึงความรู้วิชาการทุกอย่างที่จำเป็นต้องใช้ในการเลี้ยงหมู ว่าตนเองมีความรู้พร้อมหรือไม่ มีแหล่งใดที่จะสามารถหาเพื่อรู้หาได้หรือไม่

หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยตนเอง พิจารณาความเป็นไปได้ แล้วจึงตัดสินใจ เลี้ยงหรือไม่เลี้ยง "กระบวนการคิดเพื่อตัดสินใจ" ระบบนี้เรียกว่า "คิดเป็น"

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ **คิดเป็น** นั่นคือ

- สำรวจปัญหาลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องแก้ไขก่อนหลัง
- แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการรวบรวมข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูล
- สรุปตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดที่เหมาะสมที่สุด
- นำไปปฏิบัติและตรวจสอบ

ใบงานครั้งที่ ๑๔

รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทช๑๑๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

*****

คำสั่ง ให้ผู้เรียนบันทึกรายการบัญชีประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ของนายมานะ อุตสาหะ ในสมุดบัญชีตามโจทย์ที่กำหนดให้ ดังนี้

นายมานะ อุตสาหะ ทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง มีภรรยา ๑ คน ลูก ๒ คน มีรายได้เดือนละ ๑๐,๓๐๐ บาท วันที่ ๓ มกราคม ซื้อของใช้เข้าบ้าน ๙๕๐ บาท วันที่ ๕ มกราคม ซื้อเนื้อหมูเนื้อไก่ ๒๗๕ บาท วันที่ ๖ มกราคม จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน ๒ คน ๒๕๐ บาท วันที่ ๖ มกราคม ขายกระดาษได้เงิน ๑๒๕ บาท วันที่ ๑๐ มกราคม พ่อซื้อเหล้า ๔๕๐ บาท ซื้อหอย ๒๐๐ บาท วันที่ ๑๔ มกราคม จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน ๒ คน ๒๕๐ บาท วันที่ ๑๖ มกราคม ซื้อของใช้ในครัว ๓๒๐ บาท วันที่ ๑๗ มีนาคม พาคครอบครัวไปดูหนัง ๕๐๐ บาทและจ่ายค่าบัตรเติมเงินให้ลูก ๕๐๐ บาท วันที่ ๒๘ จ่ายค่าไฟฟ้า ๒๘๐ บาท ค่าเครื่องดื่ม ๓๕๐ บาท

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๕

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง ครอบครัวพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๕.		๖. ให้คำแนะนำสมาชิกในครอบครัว เห็นคุณค่าและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	๒. หลักในการให้คำแนะนำสมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่าของการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - คำแนะนำสมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่าของการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน การดำเนินชีวิต	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการดำเนินชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๑๑๐๐๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง ครอบครัวพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำบัญชีรายรับรายจ่ายแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๕
รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทช๑๑๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง ครอบครัวพอเพียง

*****

การทำบัญชีชาวบ้านเป็นการทำบัญชีอย่างง่าย ด้วยวิธีการจดบันทึกรายรับ- รายจ่ายประจำวันของครัวเรือน เพื่อประโยชน์ ดังนี้

๑. ทำให้ทราบรายรับ รายจ่าย และหนี้สินของครัวเรือน

- รายรับ คือ รายได้ของครอบครัวเป็นเงินหรือของมีค่าที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยน เช่น เงินเดือน ดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคารรายได้จากการขายสิ่งของเหลือใช้ เป็นต้น หนี้สินเป็นเงินหรือของมีค่าที่ครัวเรือนได้รับจากแหล่งภายนอก โดยมีภาระที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต เช่น การกู้ยืมเงินจากธนาคาร การกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน การรับเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่ต้องใช้คืนภายในระยะเวลาที่กำหนด การซื้อเงินผ่อน

- รายจ่าย คือ ค่าใช้จ่ายของครอบครัว เช่น การเข้าซื้อและการซื้อสินทรัพย์ เป็นเงินเชื่อ เป็นต้น รายจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้สิ่งของหรือบริการ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าอาหาร เป็นต้น

๒. ทำให้ทราบว่าครัวเรือนมีเงินคงเหลือเท่าใดในแต่ละวัน โดยการนำรายจ่ายหักลบจากรายได้

๓. นำข้อมูลจากการจัดทำบัญชีครัวเรือนมาใช้ในการบริหารจัดการเงิน จัดลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่าย ว่ารายจ่ายใดมีความจำเป็น รายจ่ายใดไม่มีความจำเป็นสามารถตัดออกได้

ตัวอย่าง การบันทึกรายรับรายจ่ายของครัวเรือน

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ มีเงินเหลือมาจากเดือนก่อน ๑,๐๐๐ บาท และได้รับเงินเดือนนี้อีก ๕,๐๐๐ บาท วันที่ ๒ มีนาคม ซื้อของใช้ในบ้าน ๗๕๐ บาท วันที่ ๕ มีนาคม ซื้อเนื้อหมูเนื้อไก่ ๒๓๐ บาท วันที่ ๗ มีนาคม จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน ๒๕๐ บาท วันที่ ๑๐ มีนาคม ขายผักได้เงิน ๕๐๐ บาท วันที่ ๑๒ มีนาคม ซื้ออาหารทะเล ๔๕๐ บาท วันที่ ๑๔ มีนาคม จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน ๒๕๐ บาท วันที่ ๑๕ มีนาคม ซื้อของใช้ในห้องน้ำ ๓๕๐ บาท วันที่ ๒๑ มีนาคม จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน ๕๐๐ บาท วันที่ ๒๘ จ่ายค่าไฟฟ้า ๒๘๐ บาท

ตัวอย่างการบันทึกบัญชีครัวเรือน

วัน/เดือน/ ปี	รายการ	รายรับ		รายจ่าย		ยอดคงเหลือ	
		บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.
๑ มี.ค.๕๔	ยอดยกมาจากเดือนกุมภาพันธ์					๑,๐๐๐	-
	เงินเดือน	๕,๐๐๐	-			๖,๐๐๐	-
๒ มี.ค.๕๔	ซื้อของใช้ในบ้าน			๗๕๐	-	๕,๒๕๐	-
๕ มี.ค.๕๔	ซื้อเนื้อหมู/เนื้อไก่			๒๓๐	-	๕,๐๒๐	-
๗ มี.ค.๕๔	จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน			๒๕๐	-	๔,๗๗๐	-
๑๐ มี.ค.๕๔	ขายผัก	๕๐๐	-			๕,๒๗๐	-
๑๒ มี.ค.๕๔	ซื้อปลา/อาหารทะเล			๔๕๐	-	๔,๘๒๐	-
๑๔ มี.ค.๕๔	จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน			๒๕๐	-	๔,๕๗๐	-
๑๕ มี.ค.๕๔	ซื้อของใช้ในห้องน้ำ			๓๕๐	-	๔,๒๒๐	-
๒๑ มี.ค.๕๔	จ่ายค่าขนมให้ลูกไปโรงเรียน			๕๐๐	-*	๓,๗๒๐	-
๒๘ ,มี.ค. ๕๔	จ่ายค่าไฟฟ้า			๒๘๐	-	๓,๔๔๐	-
	รวม	๕,๕๐๐	-	๓,๐๖๐	-	๓,๔๔๐	-
	ยอดยกไปเดือนเมษายน					๓,๔๔๐	-

๑. จงอธิบายแนวทางให้คำแนะนำสมาชิกในครอบครัวเห็นคุณค่าของการนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน การดำเนินชีวิตในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน

[illegible]

๒. จงยกตัวอย่างการดำเนินวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวที่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาพอสังเขป

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ชันทิม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๖

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ ๑ รหัส พว๑๒๐๑๑ จำนวน ๒ หน่วยกิต
กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเห็นคุณค่าเกี่ยวกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งมีชีวิต ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น สาร แร่ พลังงาน กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกและดาราศาสตร์ มีจิตวิทยาศาสตร์และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ด้วยตนเอง (กรต.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๑.	๑. อธิบายความหมายของ วัสดุศาสตร์ได้ ๒. จำแนกประเภทของวัสดุได้ ๓. บอกประโยชน์ของวัสดุที่ ใช้ในชีวิตประจำวันได้	๑. วัสดุในชีวิตประจำวัน ๑.๑ ความหมายของวัสดุ ศาสตร์ ๑.๒ ประเภทของวัสดุ ๑.๓ ประโยชน์ของวัสดุ	✓			
๒.	๑. นำความรู้เรื่องความแข็ง ของวัสดุไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ๒. อธิบายสมบัติความเหนียว ของวัสดุได้ ๓. ทดลองสมบัติความยืดหยุ่น ของวัสดุได้ ๔. นำความรู้เรื่องสมบัติของ วัสดุด้านความยืดหยุ่นไปใช้ ประโยชน์ได้ ๕. จำแนกสมบัติการนำความ ร้อนของวัสดุได้	๒. สมบัติของวัสดุ ๒.๑ ความแข็ง ๒.๒ ความเหนียว ๒.๓ ความยืดหยุ่น ๒.๔ การนำความร้อน ๒.๕ การนำไฟฟ้า ๒.๖ ความหนาแน่น	✓			

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ง่าย ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๒.	๖. นำความรู้เรื่องการนำความร้อนของวัสดุไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ๗. อธิบายสมบัติการนำไฟฟ้า ของวัสดุได้ ๘. นำความรู้เรื่องการนำไฟฟ้า ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ๙. คำนวณหาค่าความ หนาแน่นของวัสดุได้					
๓.	๑. อธิบายความหมาย ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมได้ ๒. อธิบายวิธีการเลือกใช้วัสดุ ในชีวิตประจำวันได้ ๓. อธิบายความหมาย สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ ๔. อธิบายผลกระทบที่เกิดจาก การใช้วัสดุในชีวิตประจำวันได้ ๕. ระบุวัสดุอันตรายใน ชีวิตประจำวันได้ ๖. แก้ปัญหาที่ก่อให้เกิด ผลกระทบจากการใช้วัสดุใน ชีวิตประจำวันได้ ๗. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิด จากการใช้วัสดุใน ชีวิตประจำวันได้	๓. การเลือกใช้และผลกระทบ จากการใช้วัสดุ ๓.๑ การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ๓.๒ ผลกระทบจากการใช้วัสดุใน ชีวิตประจำวัน		✓		

ที่	ตัวชี้วัด	เนื้อหา	เนื้อหา ง่าย ด้วยตนเอง (กรด.)	เนื้อหา ปานกลาง (พบกลุ่ม)	เนื้อหา ยาก นำมาสอน เสริม (ส.ส.)	หมายเหตุ
๔.	๑. บอกความหมายของการจัดการวัสดุด้วยหลัก ๓R ได้ ๒. อธิบายวิธีการจัดการวัสดุที่ใช้แล้วด้วยหลัก ๓R ได้ ๓. บอกระยะเวลาการย่อยสลายของวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๔. อธิบายวิธีการกำจัดและทำลายวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๕. กำจัดวัสดุที่ใช้แล้วอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลได้	๔. การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว ๔.๑ การจัดการวัสดุที่ใช้แล้ว		✓		

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๖.		๒ การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ ๑. อธิบายความหมายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ ๒. อธิบายวิธีการเลือกใช้วัสดุในชีวิตประจำวันได้	๓. การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ ๓.๑ การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๓.๒ ผลกระทบจากการใช้วัสดุในชีวิตประจำวัน	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ประยุกต์ใช้ความรู้ในกิจการงานของตน แลกเปลี่ยนความรู้	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๖
รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัส พว๑๒๐๑๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

*****

การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของเครื่องใช้มากมายหลายชนิด ทำให้มนุษย์มีชีวิตที่สะดวกสบายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีก็มีผลกระทบต่อมนุษย์หลายด้าน เช่น ทำให้เกิดมลภาวะทางสภาพแวดล้อม ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดโทษมากกว่าประโยชน์ซึ่งการแก้ปัญหา นอกจากจะใช้กระบวนการเทคโนโลยี โดยการหาวิธีใหม่ๆ แล้ว ทุกคนควรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างรู้คุณค่า ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เป็นต้น

สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตจากกระบวนการทางเทคโนโลยีที่ใส่ใจกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มตั้งแต่

กระบวนการออกแบบจนกระทั่งกระบวนการผลิต ได้แก่

- ๑) วิธีการผลิต โดยการใช้วัสดุที่สิ้นเปลืองให้น้อยที่สุด
- ๒) วิธีการผลิต โดยวัสดุต่างๆ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น เช่น ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม เป็นต้น หรือหลีกเลี่ยงวัสดุที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม
- ๓) ก่อนการผลิตจะต้องศึกษาว่าผู้ใช้งานหรือผู้บริโภคจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใดหรือภาวะการใด เพื่อจะนำไปเป็นข้อมูลในการผลิต
- ๔) การออกแบบการผลิตจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และคำนึงถึงผลเสียที่จะกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

๑.๑ ความหมายของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่นๆ โดยมีฉลากสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือแยกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมออกจากผลิตภัณฑ์ทั่วไปในท้องตลาด และให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องแก่ผู้บริโภค สำหรับประเทศไทยได้ใช้คำว่า “ฉลากสีเขียว” แทน “ฉลากสิ่งแวดล้อม” Green label หรือ Eco-label เป็นฉลากที่ให้กับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน

๑.๒ สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีฉลากทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ริเริ่มโดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) สำนักงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (EPA) เป็นต้น ดังนี้

๑. ฉลากสีเขียว (Green Label)

“ฉลากเขียว” คือ ฉลากที่ให้กับผลิตภัณฑ์

ที่มีคุณภาพและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ที่หาหน้าท้องเดียวกัน ฉลากเขียวเริ่มใช้ครั้งแรกในประเทศเยอรมนีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐

ปัจจุบันมีการใช้ในประเทศต่างๆ มากกว่า ๓๐ ประเทศทั่วโลก ได้มีการจัดทำโครงการฉลากเขียวสำหรับประเทศไทย ริเริ่มขึ้นโดยคณะกรรมการนักธุรกิจ เพื่อสิ่งแวดล้อมไทย (Thailand

Business Council for Sustainable Development, TBCSD) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ฉลากเขียว สนับสนุนสินค้าทุกประเภท ยกเว้น ยารักษาโรค เครื่องดื่ม และอาหาร เนื่องจากทั้งสามประเภทที่กล่าว เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ความปลอดภัยในการบริโภค มากกว่าด้านสิ่งแวดล้อม

๒. ฉลากประหยัดไฟเบอร์ ๕ คือ ฉลากแสดงประสิทธิภาพ

อุปกรณ์ไฟฟ้า ยกตัวอย่างเช่น เครื่องปรับอากาศที่มี

ปริมาณกำลังไฟฟ้า ๑ หน่วยของอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้รับ

ฉลากประหยัดไฟเบอร์ ๕ จะได้ความเย็นไม่น้อยกว่า

๑๐,๖๐๐ บีทียู เปรียบเทียบกับเครื่องปรับอากาศปกติ

โดยทั่วไปที่ค่าไฟฟ้า ๑ หน่วยจะได้ความเย็น ประมาณ

๗,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บีทียู เท่านั้น แสดงว่า ถ้าใช้

เครื่องปรับอากาศเบอร์ ๕ ประหยัดไฟฟ้าประมาณ ๓๕%

ภาพที่ ๓.๑ สัญลักษณ์

ปัจจุบันการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ดำเนินการออกฉลากประหยัดไฟเบอร์ ๕

ให้แก่ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ๑๗ ชนิด ดังนี้

๓. ฉลากประสิทธิภาพสูง

การเกิดขึ้นของฉลากประสิทธิภาพสูงเป็นไปตาม พระราชบัญญัติ

การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน โดยได้เริ่มดำเนินการ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นโครงการนำร่องของกรมพัฒนา

พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน สำหรับอุปกรณ์

ไม่ใช้ไฟฟ้า ๔ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่

๑. เตาหุงต้มในครัวเรือนหรือเตาแก๊ส

๒. อุปกรณ์ปรับความเร็วรอบมอเตอร์

๓. ฉนวนกันความร้อน

๔. กระจกอนุรักษ์พลังงาน

๑. เครื่องรับโทรทัศน์	๑๐. จอคอมพิวเตอร์
๒. กระจกน้ำร้อนไฟฟ้า	๑๑. ตู้เย็น
๓. เครื่องปรับอากาศ	๑๒. บัลลัสต์นิกเกีย
๔. บัลลัสต์อิเล็กทรอนิกส์ T๕	๑๓. หลอดฟอม
๕. พัฒมชนิดตั้งโต๊ะ ตั้งพื้น ติดผนัง	๑๔. พัฒมชนิดสายรอบตัว
๖. หลอดคอมแพคตะเกียบ	๑๕. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า
๗. โคมไฟประสิทธิภาพสูง	๑๖. ข้าวกล้อง
๘. โคมไฟสำหรับหลอดฟอม	๑๗. พัฒมระบายอากาศ
๙. เครื่องทำน้ำอุ่นไฟฟ้า	

๑.๓ แนวทางการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้บริโภค มีแนวทางการเลือกผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยพิจารณาคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ได้ดังนี้

๑) ใช้วัสดุที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เช่น วัสดุไม่มีพิษ วัสดุหมุนเวียนทดแทนได้ วัสดุรีไซเคิล และ วัสดุที่ใช้พลังงานต่ำในการจัดหามา

๒) ใช้วัสดุน้อย เช่น น้ำหนักเบา ขนาดเล็ก มีจำนวนประเภทของวัสดุน้อย

๓) มีเทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ใช้พลังงานสะอาดลดการเกิดของเสียจากกระบวนการผลิตและลดขั้นตอนของกระบวนการผลิต

๔) มีระบบขนส่งและจัดจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ลดการใช้หีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่ฟุ่มเฟือย ใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุที่ใช้ซ้ำหรือหมุนเวียนใช้ได้ใหม่ได้ และเลือกใช้เส้นทางการขนส่งที่ประหยัดพลังงานที่สุด

๕) ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดในช่วงการใช้งาน เช่น ใช้พลังงานต่ำมีการปล่อยมลพิษต่ำในระหว่างการใช้งาน ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลือง และลดการใช้ชิ้นส่วนที่ไม่จำเป็น

๖) มีความคุ้มค่าตลอดชีวิตการใช้งาน เช่น ทนทาน ซ่อมแซมและดูแลรักษาง่าย ปรับปรุงต่อเติมได้ ไม่ต้องเปลี่ยนบ่อย

๗) มีระบบการจัดการระบบหลังหมดอายุการใช้งานที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น การเก็บรวบรวมที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย มีการออกแบบให้สามารถนำสินค้าหรือชิ้นส่วนกลับมาใช้ซ้ำ หรือหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ง่าย หรือหากต้องกำจัดทิ้งสามารถนำพลังงานกลับคืนมาใช้ได้และมีความปลอดภัยสำหรับการฝังกลบกล่าวโดยสรุป การพิจารณาว่าสินค้าใดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาว่าสินค้านั้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากในช่วงใดของวัฏจักรชีวิต เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า จะก่อผลกระทบมากในช่วงใช้งานมากกว่าในช่วงการผลิต และหากมีการลดผลกระทบในช่วงดังกล่าวให้น้อยกว่าสินค้าอื่นที่มีลักษณะการทำงานเหมือนกัน รวมทั้งประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ใบงานครั้งที่ ๑๖
รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัส พว๑๒๐๑๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

*****

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามที่แนะนำไว้ ท้ายหน่วยในชุดวิชา แล้วทำกิจกรรมต่อไปนี้

กิจกรรมที่ ๑ ๑.๑ จงอธิบายความหมายของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

[illegible]

๑.๒ หากผู้เรียนมีความจำเป็นต้องซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีแนวทางในการพิจารณาคุณสมบัติของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์อย่างไรบ้าง จงอธิบาย

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ชันทิม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๗

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๗.		๒ การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ ๑. อธิบายความหมายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ ๒. อธิบายวิธีการเลือกใช้วัสดุในชีวิตประจำวันได้	๓. การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ ๓.๒ ผลกระทบจากการใช้วัสดุในชีวิตประจำวัน	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้ นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - ผลกระทบจากการใช้วัสดุในชีวิตประจำวัน	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูล สารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบความรู้ครั้งที่ ๑๗,๑๘,๑๙
 รายวิชา วิทยาศาสตร์ รหัส พว๑๒๐๐๑ ระดับประถมศึกษา
 เรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

*****

ผลกระทบจากการใช้วัสดุในชีวิตประจำวันในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงานบ้าน การคมนาคม การสื่อสาร การแพทย์ การเกษตร และการอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีช่วยพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มนุษย์ อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทต่อมนุษย์ แต่หลายครั้งเทคโนโลยีเหล่านั้นก็ส่งผลกระทบต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ผลกระทบที่จะตามมาทั้งความสูญเสียทางด้านสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ ดินเสื่อมสภาพ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนรวมถึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะนำโรค เสียหายต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาวัสดุที่ใช้แล้ว

การทิ้งวัสดุอันตรายปะปนกับวัสดุมูลฝอยทั่วไป อาจเกิดอันตรายหรือทำให้สารอันตรายปนเปื้อนสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งในระหว่างขั้นตอนการเก็บ ขนและการกำจัดซึ่งการจัดการวัสดุอันตรายที่ไม่ถูกวิธีจะส่งผลกระทบต่อหลายด้าน เช่น ก่อให้เกิดโรค ระบบนิเวศถูกทำลาย เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและสังคม

ภาพที่ ๓.๔ ผลกระทบจากการทิ้งวัสดุอันตรายปะปนกับวัสดุมูลฝอยในชีวิตประจำวัน
 ที่มา : <http://www.wangitok.com>

ผลกระทบจากความเสี่ยงต่อการเกิดโรค การได้รับสารอันตรายบางชนิดเข้าไปในร่างกาย อาจทำให้เจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ จนอาจถึงตายได้ผลกระทบต่อระบบนิเวศ หากสารอันตรายซึมหรือไหลลงสู่พื้นดิน หรือ

แหล่งน้ำจะไปสะสมในห่วงโซ่อาหาร เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและพืชผัก เมื่อเรานำไปบริโภคจะได้รับสารนั้นเข้าสู่ร่างกายเหมือนเรากินยาพิษเข้าไปอย่างช้าๆ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม สารอันตรายบางชนิดนอกจากทำให้เกิดโรคต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแล้ว อาจทำให้เกิดไฟไหม้ เกิดการก่อกวนเสียหายของวัสดุ เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรจากวงจรดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การไม่คัดแยกวัสดุที่ใช้แล้วประเภทอันตรายออกจากวัสดุทั่วไป แล้วนำไปทิ้งรวมกัน จะส่งผลกระทบต่อหลายด้านและท้ายที่สุดก็จะกลับคืนสู่มนุษย์

๒.๑ ผลกระทบต่อสุขภาพ

๒.๑.๑ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค การได้รับสารอันตรายบางชนิดเข้าไปในร่างกาย อาจทำให้เจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ จนอาจถึงตายได้ พิษของขยะอันตรายสามารถเข้าสู่ร่างกายของเราจาก ๓ ทาง คือ

๑) ทางการหายใจ โดยการสูดดมเอาไอ ผง หรือละอองสารพิษเข้าสู่ร่างกาย เช่น สี สารระเหย ไขมัน รอยยนต์

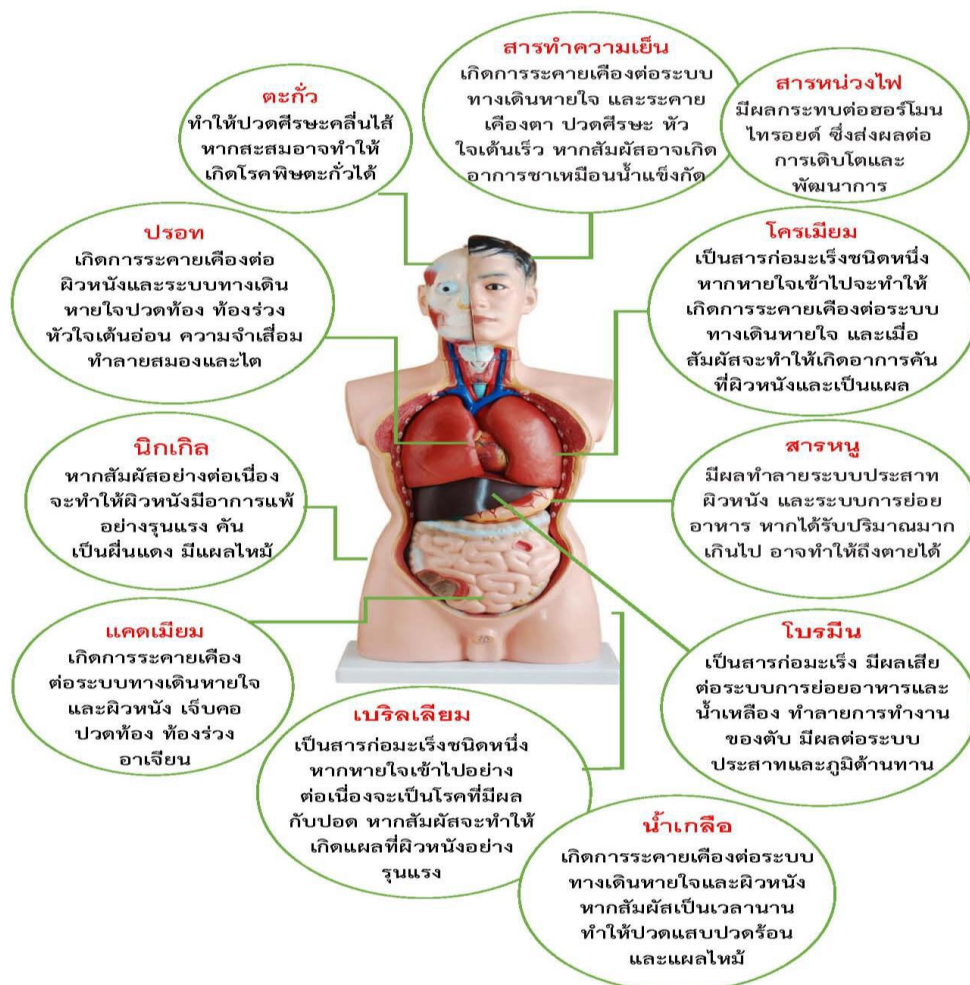
๒) ทางปาก โดยการรับประทานเข้าไปโดยตรง ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น สารพิษที่ปนเปื้อนจากภาชนะใส่อาหาร หรือจากมือ รวมถึงสารพิษที่สะสมอยู่ในผักและเนื้อสัตว์

๓) ทางผิวหนัง โดยการสัมผัสหรือจับต้องสารพิษ ซึ่งสามารถซึมเข้าสู่ผิวหนังและจะดูดซึมได้มากยิ่งขึ้นหากมีบาดแผลที่ผิวหนัง หรือเป็นโรคผิวหนังอยู่ก่อนแล้ว

ตารางที่ ๓.๑ ตัวอย่างวัสดุอันตรายและอาการเจ็บป่วยเมื่อสารพิษเข้าสู่ร่างกาย

ผลิตภัณฑ์ในชีวิตประจำวัน	สารพิษ/สารอันตราย	อาการ/ผลกระทบต่อสุขภาพ
ถ่ายไฟฉาย กระป๋องสี	สารแมงกานีส	เมื่อสารพิษเข้าสู่ร่างกายทำให้เกิดปวดศีรษะง่วงนอน อ่อนเพลีย ซึมเศร้าประสาทหลอนเกิดตะคริวขึ้นที่แขน ขา
หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ สารฆ่าแมลง ถ่านกระดุม	สารปรอท	เมื่อสารพิษเข้าสู่ร่างกายเกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง เหนื่อย บวมอักเสบเลือดออกง่าย กล้ามเนื้อกระดูก หงุดหงิด โมโหง่าย
แบตเตอรี่รถยนต์ สารฆ่าแมลง กระป๋อง	สารตะกั่ว	เมื่อสารพิษเข้าสู่ร่างกาย ทำให้ปวดศีรษะอ่อนเพลีย ตัวซีด ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อความจำเสื่อม
ผลิตภัณฑ์ในชีวิตประจำวัน	สารพิษ/สารอันตราย	อาการ/ผลกระทบต่อสุขภาพ
สเปรย์ น้ำยาย้อมผม น้ำยาทาเล็บ น้ำยาล้างเล็บ เครื่องสำอางหมดอายุ	สารระเหยแอลกอฮอล์	เมื่อสารพิษเข้าสู่ร่างกายเกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง คัน หรือเห่อ บวมปวดศีรษะ หายใจขัด เป็นลม

ตัวอย่างผลกระทบของสารพิษอันตรายที่มีต่อร่างกายมนุษย์

ภาพที่ ๓.๕ แสดงผลกระทบของสารพิษอันตรายที่มีต่อร่างกายมนุษย์
ที่มา : คู่มือการคัดแยกขยะอันตราย สำหรับเยาวชน หน้า ๔๗

๒.๑.๒ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลง และพาหะของโรค

วัสดุที่ใช้แล้วและของเสีย มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย การอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น หากใช้วิธีการจัดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมา นอกจากนั้น วัสดุที่ใช้แล้วที่ถูกปล่อยทิ้งไว้นานๆ จะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะที่จะเข้ามาทำรัง ขยายพันธุ์เพราะมีทั้งอาหารและที่หลบซ่อน ดังนั้น วัสดุที่ใช้แล้วที่ขาดการเก็บรวบรวม และการกำจัดจึงทำให้เกิดเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญของเชื้อโรค แมลงวัน หนู แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคมายังผู้คน

๒.๑.๓ ก่อให้เกิดความรำคาญ

การเก็บรวบรวมวัสดุที่ใช้แล้วไม่หมดก่อให้เกิดกลิ่นรบกวน กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน นอกจากนั้นฝุ่นละอองที่เกิดจากการเก็บรวบรวม การขนถ่าย และการกำจัดแล้วยังคงเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นรบกวน สัตว์พาหะนำเชื้อโรคที่ค้นคว้าวิจัยในการใช้ที่ดินและน้ำเสียจากน้ำชะขยะ

๒.๒ ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

วัสดุที่ใช้แล้วเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษของน้ำ มลพิษของดิน และมลพิษของอากาศเนื่องจากวัสดุส่วนที่ขาดการเก็บรวบรวมหรือไม่นำมากำจัดให้ถูกวิธี ปล่อยทิ้งค้างไว้ในพื้นที่ของชุมชน เมื่อมีฝนตกลงมาจะไหลชะน้ำความสกปรก เชื้อโรค สารพิษจากวัสดุที่ใช้แล้วไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดเน่าเสียได้ หากสารอันตรายซึมหรือไหลลงสู่พื้นดินหรือแหล่งน้ำ จะไปสะสมในห่วงโซ่อาหาร เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและพืชผัก เมื่อนำไปบริโภคจะได้รับสารนั้นเข้าสู่ร่างกายเหมือนกินยาพิษเข้าไปอย่างช้าๆ

๒.๒.๑ มลพิษทางดิน

วัสดุที่ใช้แล้วและของเสียต่างๆ ถ้าทิ้งลงในดิน ขยะส่วนใหญ่จะสลายตัวให้สารประกอบ อินทรีย์และอนินทรีย์มากมายหลายชนิดด้วยกัน แต่ก็มีวัสดุบางชนิดที่สลายตัวได้ยาก เช่น ฝ้ายฝ้าย หนัง พลาสติก โดยเฉพาะเกลือไนเตรตจะสะสมอยู่เป็นจำนวนมาก แล้วละลายไปตามน้ำ สะสมอยู่ในบริเวณใกล้เคียง การทิ้งของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นแหล่งผลิตของเสียที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะของเสียจากโรงงานที่มีโลหะหนักปะปนทำให้ดินบริเวณนั้นมีโลหะหนักสะสมอยู่มาก โลหะหนักที่สำคัญ ได้แก่ ตะกั่วปรอท และแคดเมียม ซึ่งจะมีผลกระทบมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของขยะ ถ้าขยะมี ๓๖ ซากถ่านไฟฉาย ซากแบตเตอรี่ ซากหลอดฟลูออเรสเซนต์มาก ก็จะส่งผลกระทบต่อปริมาณโลหะหนักพวกปรอท แคดเมียม ตะกั่ว ในดินมาก ซึ่งจะส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในดินและสารอินทรีย์ในขยะ เมื่อมีการย่อยสลาย จะทำให้เกิดสภาพความเป็นกรดในดิน และเมื่อฝนตกมาชะกองขยะ จะทำให้น้ำเสียจากกองขยะไหลปนเปื้อนดินบริเวณรอบๆ ทำให้เกิดมลพิษของดินได้การปนเปื้อนของดิน ยังเกิดจากการนำวัสดุที่ใช้แล้วไปฝังกลบ หรือการลักลอบนำไปทิ้ง ทำให้ของเสียอันตรายปนเปื้อนในดิน นอกจากนั้นการเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมาก ก็ส่งผลกระทบต่อสภาพของดิน เพราะสิ่งขับถ่ายของสัตว์ที่นำมากองทับถมไว้ ทำให้เกิดจุลินทรีย์ย่อยสลายได้ อนุมูลของไนเตรตและอนุมูลไนโตรเจน ถ้าอนุมูลดังกล่าวนี้สะสมอยู่จำนวนมากในดินบริเวณนั้น จะเกิดเป็นพิษได้ ซึ่งเป็นอันตรายต่อมนุษย์ในทางอ้อม โดยได้รับเข้าไปในรูปของน้ำดื่มที่มีสารพิษเจือปน โดยการรับประทานอาหาร พืชผักที่ปลูกในดินที่มีสารพิษสะสมอยู่ และยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพดิน

ภาพที่ ๓.๖ ปัญหามลพิษทางดิน
ที่มา : <https://www.sites.google.com>

๒.๒.๒ มลพิษทางน้ำ

วัสดุที่ใช้แล้วจากพวกสารอินทรีย์(คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน) เช่นสิ่งปฏิกูลจากคน เศษอาหาร น้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น หากถูกทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง จะส่งผลให้แม่น้ำลำคลองเกิดการเน่าเสีย ซึ่งสารอินทรีย์ในน้ำเสียมีทั้งที่อยู่ในรูปสารแขวนลอยและสารละลาย สามารถถูกย่อยสลายได้ โดยจุลินทรีย์ที่ใช้ออกซิเจน ทำให้เกิดสภาพขาดออกซิเจนส่งผลให้แม่น้ำเกิดการเน่าเสียมีกลิ่นเหม็นเน่า เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำโรคต่างๆ เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค และทำให้เกิดการสูญเสียทัศนียภาพ เกิดภาพที่ไม่น่าดู เช่น สภาพน้ำมีสีดำ มีขยะและสิ่งปฏิกูลลอยน้ำปริมาณของสารอินทรีย์นิยมวัดด้วยค่าปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ต้องการใช้ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ (BOD) เมื่อ ค่าบีโอดีในน้ำสูง แสดงว่า มีสารอินทรีย์ปะปนอยู่มาก ส่งผลให้สภาพเหม็นเน่าเกิดขึ้นได้ง่าย นอกจากนี้ ในน้ำเสียยังมีจุลินทรีย์บางชนิดอาจเป็นเชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ได้

ภาพที่ ๓.๗ ผลกระทบต่อระบบนิเวศทางน้ำ
ที่มา : <http://www.suriyothai.ac.th>

๒.๒.๓ มลพิษทางอากาศ

ถ้ามีการเผาวัสดุที่ใช้แล้วกลางแจ้งทำให้เกิดควัน มีสารพิษทำให้คุณภาพของอากาศเสีย ส่วนมลพิษทางอากาศจากวัสดุที่ใช้แล้วนั้น อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากมลสารที่มีอยู่ในวัสดุและพวกแก๊สหรือไอระเหย ที่สำคัญก็คือกลิ่นเหม็นที่เกิดจากการเน่าเปื่อย และสลายตัวของอินทรีย์สารเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของคนไทยอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งส่งผลมาจากฝีมือของมนุษย์ ที่เกิดจากการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้วไม่ถูกวิธี เช่น

การฝังกลบมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี ทำให้เกิดก๊าซมีเทน (CH_4) การใช้สารเคมีที่ทำลายชั้นโอโซนการเผาไหม้ขยะมูลฝอย การเผาไหม้เชื้อเพลิงถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ซึ่งเป็นก๊าซที่สะสมพลังงาน ความร้อนในชั้นบรรยากาศโลกไว้มากที่สุด และมีผลทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อยๆ เกิดภาวะโลกร้อน ซึ่ง ปรากฏการณ์ที่โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้น เรียกว่า ปรากฏการณ์เรือนกระจก นอกจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์แล้วอีก ปัจจัยหนึ่ง ที่เป็นสาเหตุในการทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน ที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นได้แก่ กระบวนการผลิต ในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น การทำความเย็นในตู้เย็นเครื่องปรับอากาศ โฟม กระป๋องสเปรย์ สารดับเพลิง สารชะล้างในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสารเหล่านี้ เรียกว่า สารคลอโรฟลูโอโรคาร์บอน (CFC) และในอนาคต ถ้าไม่ช่วยกันลดการใช้สารทำลายชั้นโอโซนที่เกิดจากสาร CFC โลกของเราก็จะเจอกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาพที่ ๓.๘ มลพิษทางอากาศ

ที่มา : <http://www.thaihealth.or.th>

๒.๓ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓.๑ เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินสารอันตรายบางชนิดนอกจากทำให้เกิดโรค ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาลแล้ว อาจทำให้เกิดไฟไหม้ เกิดการกักตุนเสียหายของวัสดุ เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพย์สิน

๒.๓.๒ เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจวัสดุที่ใช้แล้วหากมีปริมาณมากๆ ย่อมต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดการ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลกระทบจากวัสดุที่ใช้แล้วไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียอากาศเสีย ดินปนเปื้อนสารพิษ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

๒.๓.๓ ทำให้ขาดความสงบงามการเก็บ ขนและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้วที่ดีจะช่วยให้ชุมชนเกิดความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งแสดงถึงความเจริญและวัฒนธรรมของชุมชน ฉะนั้นหากกระบวนการเก็บ ขนไม่หมดและ กำจัดไม่ดี ย่อมก่อให้เกิดความไม่น่าดู ขาดความสวยงามบ้านเมืองสกปรก และความเป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวกล่าวโดยสรุป เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาวัสดุแลผลิตภัณฑ์ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านแต่เทคโนโลยีเหล่านั้นก็ ส่งผลกระทบต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ หากทุกคนยังละเลยและไม่คำนึงถึงการใช้วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ อย่างรู้คุณค่า

หากร่างกายได้รับสารพิษอันตราย จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง

จงอธิบาย

สารทำความเย็น

.....

.....

.....

นิกเกิล

.....

.....

.....

แคดเมียม

.....

.....

.....

โบรมีน

.....

.....

.....

สารหนู

.....

.....

.....

โครเมียม

.....

.....

.....

ตะกั่ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๘

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๘.		๑. บอกความหมายของการจัดการวัสดุด้วยหลัก ๓R ได้ ๒. อธิบายวิธีการจัดการวัสดุที่ใช้แล้วด้วยหลัก ๓R ได้ ๓. บอกระยะเวลาการย่อยสลายของวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๔. อธิบายวิธีการกำจัดและทำลายวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๕. กำจัดวัสดุที่ใช้แล้วอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลได้	๔. การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว ๔.๑ การจัดการวัสดุที่ใช้แล้ว	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว - การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่องค์ความรู้ โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				- ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบงานครั้งที่ ๑๘
 รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัส พว๑๒๐๑๑ ระดับประถมศึกษา
 เรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

*****

จงอธิบายผลกระทบจากการที่วัสดุที่ใช้แล้วที่ไม่ถูกวิธี ต่อไปนี้

๓.๑ ผลกระทบต่อสุขภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒ ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๓ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๑๙

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๙.		๑. บอกความหมายของการจัดการวัสดุด้วยหลัก ๓R ได้ ๒. อธิบายวิธีการจัดการวัสดุที่ใช้แล้วด้วยหลัก ๓R ได้ ๓. บอกระยะเวลาการย่อยสลายของวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๔. อธิบายวิธีการกำจัดและทำลายวัสดุที่ใช้แล้วได้ ๕. กำจัดวัสดุที่ใช้แล้วอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลได้	๔. การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว ๔.๑ การจัดการวัสดุที่ใช้แล้ว	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา ครูและผู้เรียนสนทนาถึงกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองว่ามีลักษณะอย่างไร ให้ นักศึกษาแสดงความ คิดเห็น ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูให้นักศึกษาศึกษาใบความรู้ - ครูอธิบายใบความรู้ แล้วให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ศึกษาตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้ - การจัดการวัสดุที่ใช้แล้ว - กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างคนคิดเป็น	๑.ใบความรู้ ๒.หนังสือแบบเรียน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒.กศน.ตำบล ๓.แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔.internet ๕.สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ ๖.แหล่งเรียนรู้ชุมชน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา พว ๑๒๐๑๑

ระดับ ประถมศึกษา จำนวน ๒ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการและกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปโดยทำแผนผังความคิด (Mine Map) แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ครูอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละหัวข้อ - ครูมอบหมายให้นักศึกษาทำใบงาน และเฉลย เปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามและแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงาน ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากที่ครูมอบหมายงานให้กับผู้เรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน ชิ้นงานที่มอบหมาย - ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสนใจ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรับผิดชอบ เป็นต้น		

ใบงานครั้งที่ ๑๙
รายวิชา วัสดุศาสตร์ รหัส พว๑๒๐๑๑ ระดับประถมศึกษา
เรื่อง การเลือกใช้และผลกระทบจากการใช้วัสดุ

*****

๑. จงอธิบายวิธีการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว ด้วยวิธีการต่อไปนี้

๑.๑ การกำจัดวัสดุที่ใช้แล้วโดยใช้เตาเผา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๒ การกำจัดวัสดุที่ใช้แล้วโดยวิธีการฝังกลบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๓ หากผู้เรียนได้รับมอบหมายให้ดำเนินการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้วในชุมชน ผู้เรียนจะเลือกวิธีการกำจัดวัสดุที่ใช้แล้ว ด้วยวิธีการใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ ๒๐

กำหนดการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับ ประถมศึกษา

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๒๐.		สอบวัดผลสัมฤทธิ์ ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ คีรีรัฐนิคม ดำเนินการ จัดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ปลายภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	สนามสอบศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอคีรีรัฐนิคม มี ๑ สนามสอบ ได้แก่ ๑. สนามสอบโรงเรียนคีรีรัฐวิทยาคม	ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ปลายภาคเรียน	

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

หนังสืออ้างอิง

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษา นวตสาร .๒๕๕๔

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา นวตสาร .๒๕๕๔

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ทักษะชีวิต รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นประถมศึกษา นวตสาร .๒๕๕๔

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางจิราภรณ์ อุทัยศรี
นางนภาพรณ ธรฤทธิ์
นายจักรพันธ์ นวลสุทธิ
นายไพบูลย์ ตักดา
นายธเนศ สุขสวัสดิ์
นางสาวจุฑามาส ศุภลักษณ์
นางสาวกริชชญา สุดสาย

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม
บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
ครู
ครูอาสาสมัคร กศน.
ครูอาสาสมัคร กศน.
ครูอาสาสมัคร กศน.
ครูอาสาสมัคร กศน.

ผู้จัดทำ

นายชัยยุทธพัฒน์ ทิพรรัตน์
นายกฤษฎา ภิรุต
นายพีระพงษ์ คำจันทร์
นายวงวิทย์ ศักดา
นายธนสร รัชชะ
นางบุบผา ศิริมา
นางอโณทัย คำจันทร์
นางสาวภิญญดา ศรีศิริรินทร์

[illegible]